

DUHOVNO ŽIVLJENJE

TRG
LIUBLJANA

LA VIDA ESPIRITUAL

Maj 1979

COMO y CUANDO DEBEMOS LEER LA BIBLIA?

La Biblia es un Libro para todos. Todos podemos y debemos leerla. Sin embargo, no es un Libro que se entiende "a primera vista". Incluso, a veces, puede desconcertarnos y hasta escandalizarnos. Necesitamos "iniciarnos" en la lectura de la Biblia, como nos iniciamos en el conocimiento de cualquier otro tema: para eso, nos pueden ayudar las instrucciones y las notas explicatorias. Normalmente, conviene comenzar esa lectura por los Evangelios, porque Cristo es el centro de toda la Biblia.

Pero lo más importante es que la leamos con espíritu de fe. Si queremos entenderlo todo, nunca entenderemos nada. La Palabra de Dios es inagotable. En la medida que penetramos en ella con humildad, descubrimos nuevos horizontes. Porque la Palabra de Dios tiene un lenguaje para cada uno y para cada época. Tiene el lenguaje del amor, que solo se comprende cuando uno está enamorado. Hay que leer la Biblia, no "para ver qué dice", sino para encontrar a Dios.

El momento más apropiado para "tomar contacto" con la Biblia es la primera parte de la reunión dominical, que llamamos la Misa. Es entonces cuando se leen dos o tres textos bíblicos —entre ellos, siempre uno tomado del Evangelio— que luego se comentan en la homilía. De esa manera, se nos facilita la intelección de la Palabra de Dios. Es verdad que también conviene leerla privadamente, pero eso no supe del todo su lectura pública y comunitaria.

Pregovori o nasvetih

Nasvet brez pomoči je kakor telo brez duše. (španski)

Kdor ne ljubi nasvetov, je žrtev slabih zaletov. (slovenski)

Ravnajte se po nasvetu tistega, ki te je spravil v jok,

ne pa tistega, ki te je spravil v smeh. (arabski)

Tudi če imaš šestdeset svetovalcev,

se posvetuj najprej sam s seboj. (hebrejski)

Dobri nasveti pridejo modremu do srca,

slabemu se ustavijo na ušesih. (kitajski)

Norec se le od skušnje uči, modri pa od skušen'h. (slovenski)

Bedaku se njegova pot zdi prava, modri pa posluša nasvet. (svetopisemski)

Dober svetovalec je tisti,

ki se zna najprej posvetovati sam s seboj. (armenski)

Kdor ne posluša, naj izkuša. (slovenski)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Leto 46

Maj 1979

Slovenska romanja

Slovenska romanja so zelo stara. Kmalu potem, ko smo pred dobrimi 1200 leti sprejeli krščanstvo, že imamo iz istih časov svoje vključitve v zahodni kulturni svet prve podake o slovenskih romarjih.

Naši davni predniki so nekaj stoletij romali peš in bosí na božje poti. Čevlje, okoren izdelek vaškega čevljarja, so si vrgli čez ramo. Obuli so jih šele, preden so stopili v romarsko svetišče. Njihova romanja so trajala po več dni, navadno tedne ali še nekaj dni več. Za romanja v oddaljena romarska svetišča izven slovenske zemlje (npr. v Kelmorajn ali k sv. Jakobu v Kompostelo) pa so romarji rabili več mesecev.

Romarji so med potjo molili in peli svete pesmi. Vrsta starih slovenskih romarskih pesmi je ohranjena; nekateri ali nekatere izmed naših tukajšnjih starejših rojakov in rojakinj jih še znajo. Redno so vzeli s seboj na romanje vaški ali farni procesni križ.

Tistega, ki je romanje organiziral in potem tudi vodil, so imenovali „vodnik“. Ta je imel posebno svojo romarsko potno palico, ki si jo je sam izbral v gozdu. V to palico je ob vsakem romanju zarezal črto. Ta palica je vodnika spremljala potem tudi v grob. Želja vsakega vodnika je namreč bila, da mu dajo palico v krsto. Sicer pa jo je imel že ob smrtni postelji ob strani, da jo je lahko videl in da mu je bila v duhovno tolažbo za srečno pot v večnost. Med romarji je nastala neka duhovna skupnost. Kadar je kdo izmed romarjev umrl, so ga drugi spremljali na zadnji poti.

Kot že povedano, je bil bistven del naših slovenskih ljudskih romanj poleg naporne peš hoje zlasti molitev in pobožna romarska

pesem, za kar je skrbel vodnik, ki je romarjem med potjo ob določenih znamenjih tudi govoril, ako niso imeli s seboj duhovnika. Vodnik je dobro poznal pot in je določal čas in kraj počitka, kjer so se romarji „podprli“ za nadaljnjo pot.

Na romarskih krajih je bila prva pot k božjepotnemu oltarju, okoli katerega je bilo treba „iti“ po kolenih. Potem je sledila sv. spoved. Dolgo v noč so bile številne spovednice po romarskih cerkvah oblegane od romarjev. Drugo jutro je bila glavna romarska sv. maša s prejemom sv. obhajila in z romarsko pridigo. Noč so romarji prebili v cerkvi, kjer so molili in peli. Šele kasneje so posamezne božje poti dobile romarske hiše, kjer so romarji lahko prenočevali. Znale so bile romarske hiše npr. na Sv. Višarjah in na Sveti gori pri Gorici, kjer so bile gotovo potrebne zaradi zelo hladnih noči.

Naši predniki so se na romanja večinoma zaobljubljali. Dušne in telesne stiske so jih k temu navajale. Zaobljubljali pa se niso samo posamezniki, marveč dostikrat tudi cele vasi in župnije, kot npr. ob kugi. V mojem domačem kraju (na Ježici pri Ljubljani) je še danes za praznik sv. Roka zaobljubljeno farno romanje v Dravljje. Na isti dan, a ob drugem času, romajo tja tudi druge ljubljanske okoliške župnije (npr. najstarejša ljubljanska župnija sv. Petra). Zaobljuba je bila storjena v 16. stoletju, ko je v tem delu slovenske zemlje hudo divjala kuga. Na velikonočni ponedeljek ali na velikonočni torek pa romajo tako ježenska kakor tudi druge ljubljanske okoliške župnije k Materi božji na Šmarni gori. Ta zaobljuba pa je iz leta 1895, ko je bil o Veliki noči v Ljubljani in okolici hud potres. Podobno je tudi po drugih krajih Slovenije.

Kaj pa naša današnja slovenska romanja v zdomstvu? V bistvu so ista, kot so bila v polpreteklem času doma. Imajo pa vendar nekaj svojstvenega. Poleg verskega pomena imajo tudi velik narodni pomen. Med letom smo raztreseni po raznih župnijah. Slovenska skupinska romanja pa nas povezujejo v versko in narodno celoto. Na teh se počutimo res vsi eno, versko in narodnostno.

Vera in narodnost sta božji dar in veliki človekovi vrednoti. Tesno sta povezani druga z drugo. Tega se je živo zavedal zadnji vatikanski cerkveni zbor, ki je prav iz tega razloga vpeljal v bogoslužje narodne jezike.

Udeležujmo se slovenskih romanj, kadar nam je le mogoče!

Prof. Janez Sever

Božja Previdnost nas je postavila med tuje narode, da med njimi pokažemo lik poštenega, vernega Slovenca, da bo tako svet po nas spoznal in sodil slovenski narod. Škof dr. Gregorij Rožman

V nedeljo 13. maja bomo Slovenci iz vseh krajev Vélikega Buena Airesa skupno romali v največje argentinsko Marijino božjepotno svetišče v Luja-nu, kjer imamo tudi podobo brezjanske Marije. Udeležimo se romanja res čimbolj polnoštevilo!

Življenje v Slovenski hiši

Ko vstopi človek sredi tedna — zlasti v poletnih mesecih — v Slovensko hišo v Buenos Airesu, se morda nehote vpraša: čemu tolikšna stavba, toliko prostorov, ko je pa tako malo življenja v njih. Saj bi zadostovala le pisarna, kot je to v praksi pri mnogih trgovskih podjetjih. Temu zakaj bomo dobili odgovor, ako malo bolj „posvetimo“ v te prostore.

Slovenska hiša je bila ustanovljena iz potrebe. Ko so prišli po drugi svetovni vojni prvi Slovenci v Argentino, so se takoj zavedli, da bo treba tu ustanoviti močno posadko Slovenije v svetu. To ime se je sicer začelo uporabljati šele pozneje, a ideja se je rodila že takrat. Na dlani je bila potreba povezave vseh novodošlih in drugih rojakov dobre volje. V to skupnost so namreč vključeni vsi demokratski katoliški Slovenci.

Že večkrat smo brali o začetkih nakupa ter gradnje te naše osrednje hiše, tega ognjišča Slovencev v Argentini. Tu želimo „napolniti“ te prostore. Res da v poletnih mesecih, kot rečeno, ni večjega gibanja, a ga tudi v tem času ne manjka. Ne glede na letni čas izhajajo revije in listi, s katerimi je mnogo dela, preden zagledajo beli dan. Tu so namreč uredništva in uprave skoro vseh naših publikacij, pa naj bodo tedenske ali

mesečne. Vse pisarne poslujejo praktično neprenehno. To gibanje se prijetno poživi z nedeljsko sv. mašo in kramljanjem po njej. Nekaj rojakov pa zbere tudi vsakodnevna večerna maša v cerkvi Marije Pomagaj.

Pravo, intenzivno delo pa se prične za začetkom delovnega leta šol in organizacij. To prične navadno Katoliška akcija, ko zbere vse svoje člane in članice na svoje letno zborovanje, kjer se nakažejo ideje-vodnice za delovno leto. Če ta prireditev poteka v primeri umirjenosti — ki ji ne manjka navdušenja —, je pa naslednja toliko bolj živahna: začetna prireditev slovenskih osnovnih šol, ki praktično zbere ves nadobudni mladi rod najprej pri sv. maši, nato pa v dvorani pri njim primerni prireditvi. Tu deluje osnovna šola škofa Jegliča.

In življenje teče naprej. Za to poskrbi srednješolski tečaj ravn. Marka Bajuka, ki ga sestavlja 16 profesorjev ter nad 200 dijakov. Le-ti že jemljejo življenje bolj resno, kajti poleg argentinske gimnazije, ki jih pripravlja na poznejše poklice, si to pripravo na bodoče življenje oplemenitijo s slovensko srednjo šolo, katera jih vzgaja v prave katoličane, zavedne Slovence in dobre ljudi, da bodo kot taki delali čast slovenskemu imenu.

Pročelje Slovenske hiše v Buenos Airesu

Veliki teden, zlasti sveto trodnevje, je dogodek zase. Na véliki četrtek se napolni cerkev, ko obhajamo spomin ustanovitve sv. Rešnjega telesa. Po bogoslužnih opravilih so molitvene sv. ure po stanovih, ki trajajo do polnoči. Veliki petek zbere še več vernikov, ki pridejo počastit Odrešenika in se mu zahvalit za odrešenje. Višek pa je vélika sobota. Slovenska skupnost iz Velikega Buenos Airesa napolni cerkev in dvorišče do zadnjega kotička. Vsakdo hoče doživeti Vstajenje skupaj z rojaki pri slovenskih obredih.

Maj je Marijin mesec. Slovenska skupnost praznuje god Marije Pomagaj z žegnanjem, katero vedno začenjamo s sv. mašo. Po maši pa sledi pokrepčilo, počitek in prijetno kramljanje rojakov. Pri-

jetnemu razpoloženju sledijo — kot zaključna točka — pete litanije Matere božje.

Prav kot v človeškem življenju, se tudi v življenju v Slovenski hiši vrstijo veseli, slavnostni pa tudi žalostni trenutki. Ti zadnji pridejo posebej v juniju ob proslavi protikomunističnih žrtev, ob spominu na tiste, ki so dali svoje življenje, da bi bila naša domovina svobodna. — V tem mesecu se spet zbere šolska mladina, da proslavi svojega vzornika sv. Alojzija. Prav tako v septembru, ko se spomni početnika slovenske šole škofa Slomška. — Če naj poudarimo le glavne redne momente, preskočimo na november, ko vsako leto lepo število naših malih prejme prvič sv. obhajilo. Vsaki 2 leti pa se podeljuje za-

**Cerkev
Marije
Pomagaj
v Slovenski
hiši.
Letošnje
žegnanje
bo v nedeljo
27. maja.**

krament sv. birme. V adventu e pripravimo na božič, praznik lju-bezni, kar pride do viška pri slo-vesni polnočnici. Vsako leto priva-bijo ogromno rojakov tudi kon-certi „Gallusa“, igre Slovenskega gledališča in mladinski festival.

To so le nekatere prilike, ko pride življenje v tej naši osrednji

hiši najbolj do izraza. Kdor želi popolnejšo sliko, naj pride ob so-botah, ko se zbira srednješolska mladina, ki dejansko napolni hišo s svojo živahnostjo.

Do tukaj smo nanizali le naj-večje pririditve in izraze življenja. Dasi ne moremo naštetih vseh, o-menimo vsaj še nekatere. V Slo-

venski hiši ima svoj sedež več naših ustanov in organizacij s svojimi občnimi zbori, sejami in sestanki ter prireditvami. Tu je sedež Slovenskega dušnega pastirstva za Argentino, sedež Narodnega odbora za Slovenijo, sedež osrednjega društva Zedinjena Slovenija. Prav tako je tu središče mladinskih organizacij Slovenska dekliska organizacija in Slovenska fantovska zveza. Vsak mesec zbere ta svoje članstvo pri mladinski sv. maši v cerkvi in nato v dvorani na sestanku z aktualnim predavanjem. Slovensko katoliško akademsko starešinstvo (SKAS) prireja tu vsako leto ciklus predavanj. Slovensko katoliško akademsko društvo (SKAD) povezuje in oblikuje naše visokošolce. V Slovenski hiši deluje slovenski oddelek Ukrajinske katoliške univerze sv. Klimenta. Tu ima svojo pisarno in svoje kulturne večere Slovenska kulturna akcija (SKA). Tu so rekolekcije, sestanki in zborovanja Katoliške akcije. Tudi Zveza slovenskih mater in žena ima tu svoje seje, predavanja in vsakoletno kulturno-družabno prireditvev. V Slovenski hiši je uredništvo in uprava mesečnika Duhovno življenje z Božjimi stezičami, tedenskega lista Oznanilo

ter političnega tednika Svobodna Slovenija. Osrednja pisarna, kjer se dejansko osredotoča veliko življenja v tej hiši, je dušnopastirska pisarna.

Slovensko hišo vodi njen odbor z delegatom msgr. A. Oreharjem na čelu, ki se sestaja na svojih rednih in občasnih sejah.

Ako želi gost najti središče te naše Slovenske hiše, naj se napoti v cerkev, posvečeni Mariji Pomagaj. Najprej se sreča z Gospodom, ki je vedno navzoč v tabernaklju. Ob njem pa zagleda domačo podobo božje Matere, za katero „še ni bilo slišati, da bi koga zapustila, ki se je k Njej zatekel“. Bolj na levo bo videl spominsko steno, ki nam kliče v spomin največjo tragedijo našega naroda. Ob tem pogledu se nehote utrne človeku prošnja: Mati, reši naš slovenski narod!

Zelo so različne naloge organizacij in društev, ki delajo v teh prostorih. Vse so potrebne. Če bo vsaka ostala v svojem okviru, bodo sestavljale lep mozaik naše skupnosti. Za vse pa velja naročilo pok. škofa Rožmana: „Važno je, da držite glavo pokonci. Da ne utonete, je najvažnejše!“

Stane Hrovat

Boga moramo najti. Najti ga pa ne moremo v hrupu in nemiru. Bog je prijatelj molka. Glej, kako narava, kako drevesa, cvetlice in trave v tihoti rastejo. Glej, kako zvezde, mesec in sonce tiho gredo svojo pot. Kolikor več v tihi molitvi sprejemamo, toliko več v našem vsakdanjem življenju lahko razdajamo.

Mati Terezija

Lurd - znamenje upanja

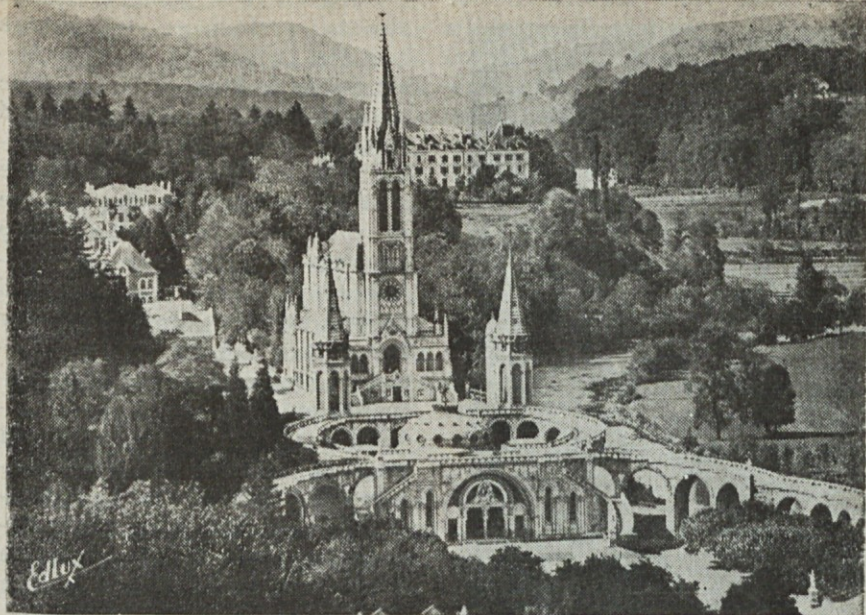
Na praznik Lurške Matere božje (11. februarja) je papež Janez Pavel II. s slovesno sv. mašo v baziliki sv. Petra začel slovesnosti ob 100-letnici smrti sv. Bernardke. Tudi v Lurdu, v mestecu pod Pireneji, je bilo ta dan posebno slovesno. Začelo se je namreč leto, ki bo z različnimi pobožnostmi in bogoslužnimi srečanji označilo Marijino vlogo v cerkvi našega časa.

Marija si je za svoja sporočila svetu izbrala različne kraje in različne ljudi. Ker je šlo včasih tudi za pojave množične histerije, ki jo je po svoje usmerjala premetenost posameznikov, je bila Cerkev pri vseh nadnaravnih srečanjih sila previdna. Tudi danes najbrž ne bi grešil proti svoji veri, če bi človek tajil nadnaravnost lurških dogodkov, vendar že zdravo soočanje z dejstvi dokazuje, da je Lurd daleč od vsake prevare ali poskusa zavajanja lahkovernih ljudi.

V dobrih 120 letih Lurda je bilo o njem napisanih za cele knjižnice knjig. Od Zolajevega umetniško dovršenega potvarjanja dejstev (licencia poetica?) pa do resnih znanstvenih del, ki pošteno razčlenjujejo dogodke v Lurdu. V Lurdu so bili Gavi. Cerkev in civilne oblasti bile v začetku edine, ki so se znanstvenemu upanju Bernardkine

pripovedi o srečanjih z „lepo Gospo“. Tudi potem, ko je začela prodirati na dan prava resnica, ni bilo lahko zavreči vseh predsodkov. Eno dejstvo pa je nesporno in služi v čast vsem prizadetim v lurških dogodkih: nihče (še najmanj Bernardka) ni svojega prepričanja in svojih karizem izrabil za nepokorščino do uradnega cerkvenega učiteljstva. In prav zaradi tega lahko rečem, da je imel Lurd „zdrav štart“. Bernardka in njeni maloštevilni prijatelji so ubogali župnika in škofa. In tudi kasneje, ko je simpatični lurški župnik spoznal, da Bernardka res doživlja srečanja z Marijo, in se je z vsem srcem postavil zanjo, se Bernardka nikoli ni prevzela. Ko so začele prihajati v Lurd množice romarjev, se je umaknila v samostansko tišino, kjer je mogla v miru premišljevati veliko milost, ki jo je izkustveno doživela.

Od takrat pomeni Lurd znamenje upanja stotisočim in milijonom. V materialistično pogojeni čas, ko pomeni čudež znanstveno nekaj znanstveno povsem nevzdržnega in ko dobiva pobožnost oznake nezdravega mysticizma., odseva iz Lurda preprosto sporočilo naše nebeške Matere, se širi: Lurd poročila o čudežnih ozdravljenjih.

Pogled na lurško baziliko ob reki Gavi.

Vsak dan dobi v Lurdu blagoslov z Najsvetejšim na stotine bolnikov. Redki med njimi nenedoma ozdravijo. Še redkejši so tisti primeri, ko Cerkev po dolgotrajnih preiskavah izjavi, da ozdravitve ni mogoče razložiti na sedanjih ravni medicinske znanosti. Torej še tukaj velika previdnost ob opredelitvi čudeža, da ne bi kdo očital pretiranega hlastanja po nadnaravnih dogodkih. Toda pred lurško votlino se dogajajo drugačni čudeži, ki jih ne morejo zaznamovati nobena zemeljska merila. Stotisoči in milijoni so ob molitvenem srečanju z nebesko Materjo dobili notranji mir,

spreobrnitev, in se domov vrnili drugačni. To pa je gotovo večji in usodnejši čudež, kakor če je kdo nenedoma ozdravel od zadnjega stadija raka.

Po Mariji k Jezusu, to niso prazne besede. V Lurdu postanejo resničnost. Marsikdo, ki v svojem iskanju ni mogel naravnost k Bogu, ga je našel z Marijino pomočjo. To je tudi čisto praktičen odgovor vsem tistim, ki nasprotujejo Marijinemu češčenju, češ da na ta način zmanjšujejo božjo čast. „Marijina materinska vloga na noben način ne zmanjšuje edinega Kristusovega sredništva, temveč razodeva njegovo moč. Ves

zveličavni vpliv blažene Device na ljudi... priteka iz preobilja Kristusovih zaslug, se opira na njegovo sredništvo, je docela odvisen od tega sredništva in zajema iz njega vso svojo učinkovitost" (C 60). Tako so koncilski očetje opredelili razmerje med Kristusom in Marijo ter njenim sredništvom.

Kristusa imamo v tabernaklju vsake naše cerkve, tudi Marijo imamo doma, čemu torej romanti v Lurd, Fátimo, Rim in še kam drugam? Takšne ugovore slišimo večkrat v zelo različnih inačicah. Res je, toda res je tudi to, da so na tem našem planetu kraji, kjer Bog še na poseben način deli svojo milost. Pa ne samo to. Gre tudi za verska doživetja, ki v vernem človeku zapustijo trajne sledove.

Lurd se je v dobrem stoletju slovesa svetovnega romarskega svetišča povečal in razširil. Mesto je polno hotelov in trgovinic s potrebnimi in nepotrebnimi stvarmi. Tudi kiča tam ne manjka. Toda votlina in vse tri cerkve ob njej so ostale prostor molitve in zbranosti. Tam utihne hrup trgovcev in ropot hitro se odvijajočega življenja. Čas se ustavi in dobi priokus večnosti. In prav zaradi tega je Lurd, Fátima, Brezje ali preprosta vaška podružnica lahko znamenje upanja našemu času. Če se znamo tu za trenutek ustaviti, se otresti bremen vsakdanjosti in vzpostaviti duhovno zvezo, pogovor z Bogom. In morda je na romarskih krajih mogoče to narediti laže in učinkoviteje kot kje drugje.

"Družina"

Zaobljuba

Mati Martina se je nerodno obrnila v postelji in pogledala na uro. Šele dve po polnoči! Kako se počasi pomikata kazalca naprej in kako je noč dolga! Tako bi rada zaspala, pa ni mogla.

„To je od samega poležavanja,“ je vzdihnila. Koliko takih neprepanih noči je že šlo mimo nje in koliko jih bo še! Tipala se je po bolečem mestu, se s trudom vsedla, vzela zdravila, spila ma-

lo vode in zaprla oči.

Potiho so se odprla vrata in njena hči Milica je bosa stopila k postelji. Pramen luči iz sosednje sobe je osvetlil materin blede obraz.

„Kako jo je bolezen vzela!“ se je zgrozila. Pa sedaj vsaj spi. Drugikrat je jamrala vso noč in vsa zdravila ji niso pomagala. Po prstih je spet odšla in skrbno zaprla vrata za seboj.

Mati Martina je odprla oči. Le naj hčerka misli, da spi, saj je tudi ona dosti noči prečula zaradi nje.

Iz nočne omarice je vzela rožni venec in pričela moliti. In v molitvi je zadremala. Ropot letala, ki je letelo nad hišo, pa jo je spet zdramil. Vedno, kadar je zaslišala letalo, se je spomnila lastnega prihoda v to deželo. Prišla je na obisk k hčerkinu družini.

Toliko časa jo je hčerka prosila, naj pride sem, da bi jo vsaj še enkrat videla, da se je nazadnje odločila. Zadnjo nedeljo pred odhodom je poromala na Brezje in se Materi božji priporočila za srečno pot. Bala se je voznje v tako daljo.

Zadnje dni je vsa zaskrbljena hodila po hiši in okoli nje. Še celó v kurnik je zlezla, preštevala kokoši in jajca in sin Štefan, gospodar, se je smejal:

„Kar zdi se mi, da ti že ne boš videla Amerike!“

„Ne reci tega,“ se je prestrašila.

„Ne, saj ne mislim tako,“ se je popravil, „ampak enostavno se boš zadnji trenutek premislila in ostala.“

Pa se ni. Pospremili so jo na vlak in ob slovesu se je najmlajša vnukinja stisnila k njej:

„Stara mama, pa kmalu se spet vrni!“

Nazadnje voznja le ni bila tako huda, kot se je bala. Le enkrat je letalo zajel vihar; bliskalo se je in grmelo in mati Martina je iz torbice potegnila brezjansko podobico in takoj ji je bilo laže.

Na letališču jo je čakala vsa hčerina družina. Objemali so se in se zadovoljni nasmihali. Nepoznani vnučki so ves čas silili v staro mamo in obenem gledali njeno temno ruto na glavi in njene zgarane roke. Hčerka, nje-na Milica, že ni bila več tista mlada punčka, kot si jo je v duhu ves čas, kljub vsemu, predstavljala. Bila je krepka žena in mati štirih otrok, „samih pobov“, se je smejala. Tudi zet ni bil, že davno ne več, tisti pastirček kot nekdanj...

Doma jo je hčerka peljala v čedno sobico.

„Veš, res ni prav velika, a za-

te smo jo pozidali. Upam, da se je boš privadila.“

Mati se je zavzela: „Zame ste jo zidali in tako lepo opremili! Pa saj ne bom celo večnost tukaj.“

Ne, celo večnost res še ne, a s tistih prvotnih treh mesecev so nastala tri leta in še čez. Sin Štefan jo po pismih sprašuje, če ne misli več nazaj. Hčerka pa ji prigovarja, naj ostane. Saj ji ni nič hudega. Vsi so dobri do nje in še fantini menda njo bolj ubogajo kot lastno mater. Tujemu jeziku se res še ni kaj prida privadila, pa saj doma vsi slovensko govorijo in sosedje so Slovenci. Neštetočkrat se pogovarjajo o daljnjih domačih krajih in fantki strme ob zgodbah, ki jih ve stara mati.

Razkazali so ji mesto, tudi na deželo so jo peljali. Spoznala je reči, o katerih se ji ni niti sanjalo. Zlahka se je dala prepovoriti, da je podaljšala svoj obisk. Saj doma bodo že prestali brez nje. Vse, dokler ni prišel mesec maj, ni čutila domotožja. Takrat pa se je nekaj zganilo v njej. Ne, saj ni manjkalo ne cvetja in ne zelenja, ali v cerkvi ni bilo zornic in ne na vrtu šmarnic. Bilo je predaleč, da bi vsako nedeljo hodili k slovenski maši, tuj duhovnik je pridigal, ona pa ga ni razumela. Peli so lepe, a tuje cerkvene pesmi. Nekdaj je bila cerkvena pevka in rada bi jim sledila, pa nikakor ni šlo.

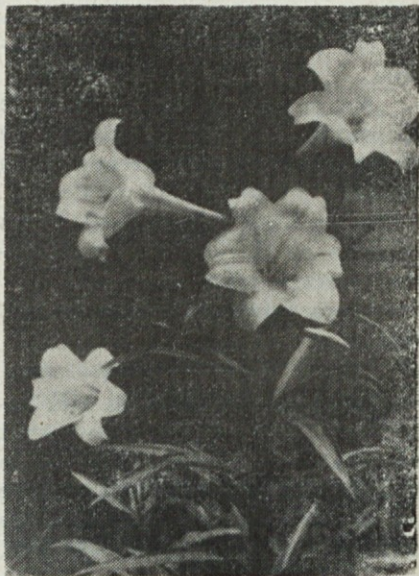
Takrat pa jo je hčerka vpra-

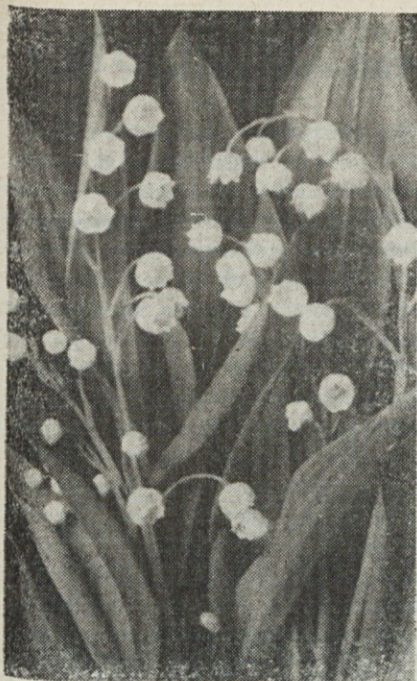
šala, če hoče na romanje v Luján.

„In kje je to?“ se je začudila. Še bolj pa se je začudila, ko se je hladnega majskega jutra znašla pred ogromno baziliko. Cerkev se je napolnila s slovenskimi rojaki. S solzami v očeh je z njimi vred prepevala stare cerkvene pesmi, poslušala pridigo slovenskega duhovnika in vmes goreče molila. Po maši jo je Milica odpeljala v stransko kapelo, kjer je visela podoba brezjanske Matere božje.

Pokleknila je pred njo in nankrat se ji je zazdelo, da je v tujini našla košček domovine.

Pa to še ni bilo vse. Pri malici ob reki je srečala Meto, nekdanjo mladostno prijateljico. Koliko sta si vedeli povedati!

„Ne, dragi moji,“ je vesela zavrnila vnuke, ko so jo vabili s seboj, „kar sami pojdite s čolnom po reki ali v muzej, drugič bom šla z vami.“

Skupaj s hčerko in Meto se je uvrstila k popoldanski procesiji in navdušeno gledala na cerkvi obešeno papeževo in slovensko zastavo. Obličje ji je sijalo ob pogledu na narodne noše.

Domačini so se ustavljali in gledali urejeno procesijo, sloven-

ska molitev in petje pa je odmevalo po prostornem trgu.

Mesec dni je živela v spominu na Luján. Od tam je prinesla podobice in razglednice in jih pošiljala v domovino v pozdrav. V tistih dneh jo je hčerka pregovorila, da bo ostala pri njih.

Naslednje leto je Milica v maju rodila hčerkico. Odložili so romanje in se veselili punčke. Bratje se kar niso mogli nagledati njihove sestrice.

„In lansko leto, kaj je bilo v lanskem letu, da nismo šli v Luján?“ je izmučeno pomislila. Ni se mogla spomniti. Spet se bliža mesec maj in, če ji bo Marija pomagala s postelje, ji obljublja, da bo šla letos na romanje, pa čeprav še tako težko. Naj se potem zgodi božja volja, samo, da še enkrat pride do Marije. Do iste Marije, tukaj in tam, le pod različnimi imeni, a vedno iste Priprošnjice pri Bogu za nas vse!

Ko je budilka metala s postelje šolske zaspance, je spet Milica tiho stopila v materino sobo. Našla jo je, po dolgem času, v globokem spanju in na njenih uvelih licih je igral rožnat sijaj.

Rezi Marinšek

S pametjo in resnico, s spretnostjo in voljo naposled lahko dosežemo vse; z lažjo in sovraštvom, z zvijačo in grobstvo konec koncev ničesar ne dosežemo.

Golo Mann

Z Marijo z Brezij pri papežu Piju XII. v Rimu pred štiridesetimi leti

Za veliko noč leta 1939 je bilo veliko dekliško Marijino slavlje v Rimu, važno za ves svet in za slovenska dekleta posebej. Iz Belgije je prišla zamisel, naj se za veliko noč tega leta zberó v Vatikanu katoliška dekleta vseh narodov, obiščejo grob prvaka apostolov in se poklonijo v vdanosti poglavarju svete Cerkve papežu Piju XII. Obenem pa je bila izražena želja, naj dekleta prineso papežu v dar tudi posebno darilo, namreč: sliko ali kip tiste Marijine podobe, ki jo dotični narod posebno časti. Ta naj združi vsa srca in jih podari papežu.

To povabilo je prišlo tudi k slovenskim dekletom, ki so se mu hotele na poseben način odzvati. Prišle so na posebno idejo: rade bi ponesle papežu tako podobo Marije, kakršne gotovo ne bo prinesel noben drug narod. Kaj ko bi Brezjansko Marijo vklekljale in jo dale v poseben okvir ter poklonile papežu? Zaprošile so najprej akademsko slikarico Baro Remec, naj napravi po-

dobno Brezjanske Marije tako, da jo bo po njeni risbi lahko vklekljala strokovnjakinja v klekljanju v podobo, ki naj bi bila nekaj posebnega tudi kot risarska umetnost in kot okvir. Ta načrt za risbo in okvir je res napravila slikarica Bara Remec na odličnem način, le kako ga izvršiti? Tedaj je bila na obrtni šoli v Ljubljani za profesorico klekljanja znan strokovnjakinja prof. Plehanova, tista, pri kateri je med okupacijo v Ljubljani živel v Mostah pesnik France Balantič prav do svoje smrti v Grahovem. (Pri njej je prof. dr. Tine Debeljak dobil pesnikovo ostalino, kolikor jo je še bilo med njegovimi papirji in obleko.) Ta torej se je lotila klekljanja in izvršila s čudovito tehniko svojevrstno umetniško delo.

Pripomnimo naj še to, da ta klekljana podoba v srebrnem okviru resnično visi na zelo vidnem mestu v vatikanskih zbirkah, kakor smo jo videli slovenski begunci še v l. 1945 v vatikanskih muzejih.

Človek našega časa je šel skoz obdobje velikih iluzij, ko si je predstavljal, da zdaj, ko je prišel do boljšega poznavanja samega sebe in sveta, vera ni več potrebna... V resnici pa je za tistega, ki zna gledati veliki konflikt, iz katerega smo izšli, le še potrdil potrebo vere. Ker je prišel do višje stopnje spoznanja in obvladanja samega sebe, odkriva duh zemlje čedalje močnejšo potrebo po molitvi: iz svetovnega razvoja prihaja Bog v našo zavest večji kot kdaj prej in tudi bolj potrebni smo ga kot kdaj poprej.

Pierre Teilhard de Chardin

Vnebohod

V Kristusovem vnebohodu se izrazi tole: njegova človečnost ostaja na veke. Za Jezusa pomeni vnebohod novo stopnjo uresničevanja njegovega dela: njegovo zmagoslavno povišanje po križu in vstajenju, njegov nov in radikalen odnos do sveta, njegovo novo prisotnost v veselju: „Ta Jezus, ki je bil od vas vzet v nebo, bo tako prišel, kakor ste ga videli iti v nebo“ (Apd 1, 1-14).

V pričakovanju tega trenutka naj kristjani ostajajo združeni s svojim poveličanim Gospodom. Njihovo resnično življenje naj bo izkustveno „skrito s Kristusom v Bogu“ (Kol 3, 3). Pričakuje jih „božja zgradba, hiša, ki ni narejena z rokami* in je večna, v nebesih“ (2 Kor 5, 1). Že v svojem umrljivem telesu naj hrepenijo, „da bi si naredili telo, ki je iz nebes“ (2 Kor 5, 2). Ta dom z novo obleko ni nič drugega kot sam poveličani Jezus

Kristus (Flp 3, 20-21), „nebeški človek“ (1 Kor 15, 45-49). V takem življenju s Kristusom pa kristjan še zmeraj ostaja v svetu, ni iztrgan iz njega; nasprotno: ima poslanstvo in moč, da v njem živi na nov način, ki tudi svet sam dviga k poveličanju po podobi Jezusa Kristusa.

Iz svojega poveličanja po vnebohodu govori Jezus kristjanu: „Le čemú tvoje tožbe nad molitvami-pticami, kakor da me ne bi najdevale? Potopljene so v morjé usmiljenja, le kako bi se vračale! Kot v globeli so pokojno sredi milosti, glej, zato jih ni domov! Prisluskujem pod krošnjami, sem blestenje sredi cvetja, sem iskanje sredi svile travnih bilk! Sem molitev po livadah, sem zvonjenje skozi zrake, poklekujem ob valovih vsake trate! Blagoslov moj ti deži čez njive, loke, svojo dlan odpiram kot brsteče popje in srce kakor naročje zemlje: v blagoslavljanju pada upanje tudi čezme!“ (Gertrud von Le Fort, Po Gospodovem vnebohodu).

Vladimir Truhlar

H Gospodovemu vnebohodu

Jezusov odhod v nebo pomeni zaključek hude, toda čudovite dobe. Ko pripoveduje evangelist sv. Luka o Gospodovem slovesu z apostoli, pravi, da jim je pred odhodom v Nebo rekel: — Vi pa ostanite v mestu, dokler ne prej-

mete moči z višave (Lk 24, 49), in ko so prišli do Oljske gore, je povzdignil roke in jih blagoslovil. In medtem ko jih blagoslavljal, se je ločil od njih in šel v Nebo (Lk 24, 50).

Apostoli so vedeli, da bodo od-

slej sami sebi prepuščeni. Nič več ne bodo mogli Jezusa povpraševati, nič več ga prositi za nasvete, nič več poslušati njegovih besed. Vendar sv. Luka pristavlja: — Molili so ga in se z veseljem, kakor jim je naročil, vrnili v Jeruzalem (Lk 24, 52).

Gospod ni naročil: — Hitite na delo, planirajte, agitirajte, zaučajte v svojo moč! — Ravno nasprotno. V ponižnosti naj čakajo na pomoč sv. Duha. In tako so storili. Vrnili so se v Jeruzalem in vdano čakali na prihod sv. Duha. To so bile prve duhovne vaje. To je bila prva devetdnevna pred binkošti.

Gospodove besede veljajo tuži nam. Tudi mi se ne zanašamo na človeška sredstva, na svoje kariere, na prijateljske zveze, na bogastvo! Vse to je krhko in ob vsem tem se nekega dne lahko najdemo prazni v obupu. Trajno pomoč daje samo zaupanje v Boga.

Čeprav je Jezus apostole zapustil same, so bili veseli, kajti zdaj so vedeli, da je bila resnica vse, kar je Gospod kdajkoli govoril, ves njegov nauk, njegovo poslednje trpljenje in smrt na križu. Vse je bila naprej določena pot v večnost. Naj so ga farizeji psovali, naj so ga pismouki obrekovali in mnogi drugi zasramovali in preklinjali, apostoli so bili na pravi poti.

Res, videti Jezusa odslej iz oči v oči ne bodo več mogli. Toda v njih je bila vera, da bo tak čas še prišel, a tedaj to ne čas, ampak večnost. Kaj je v primeri z večnostjo ta kratki čas človeškega tuzemskega življenja, teh ubogih nekaj let, teh nekaj kalendarških strani! Tako so mislili apostoli in zato so se vrnili v Jeruzalem z velikim veseljem.

Vživimo se v Jezusove učence na Oljski gori ob slovesu z Gospodom, pa bo njegov vnebohod veselje tudi za nas. S. T.

Ne oddaljimo se od preteklosti! Ne dovoljimo, da bi nam jo iztrgali iz duše! Saj je to vsebina naše identitete tudi dan današnji! Hočemo, da naša mladina zve za vso resnico o zgodovini lastnega naroda. Dediščina poljske kulture mora biti brez stranpoti posredovana novim rodovom Poljakov! Vsak narod živi od resnice o samem sebi. Pravico ima do te resnice! Predvsem pa ima pravico pričakovati, da mu jo bodo posredovali oni, ki vodijo predšolske, šolske in vseučiliške institucije. To je jedro naše molitve za domovino, ki jo črpamo iz vse naše preteklosti. Bodočnosti ni mogoče graditi drugače kot na taki podlagi. Ni mogoče oblikovati duše mladega Poljaka, če je izruvana iz teh globokih tisočletnih tal. Saj bi ne vedela več, kaj je, in bi postala plen lastne šibkosti. Šibkosti pa je veliko. Trepetamo ob misli na našo bodočnost, ko vidimo, kako so si razne naše šibkosti pridobile domovinsko pravico. Neštevilne so včasih in nepopravljive.

Kardinal Karol Wojtyła

Molitveni namen za maj

SPLOŠNI NAMEN

Da bi nam Marija, Kraljica apostolov, pomagala pri obnovi verouka, posebno otroškega in mladinskega.

Septembra 1977 je bila v Rimu sinoda škofov, ki je obravnavala vprašanje poučevanja verouka v našem času, posebno pri otrocih in mladini. Ta sinoda je nadaljevala delo prejšnje, ki je l. 1974 obravnavala vprašanje oznanjevanja evangelija v sedanjem času.

Sv. oče Pavel VI. je to zadevo kot zelo važno priporočil v molitvah članom Apostolstva molitve. Po velikih in uspešnih poskusih preteklosti, ki so dali za tiste čase odlične katekizme, gre sedaj za iskanje novih načinov in za sestavljanje novih učbenikov, ki bodo ustrezali današnji mladini.

Današnji učbeniki se ozirajo predvsem na karigmatiko (nauk o oznanjevanju evangelija) in na antropologijo (nauk o človeku), ki želi otroka razpoložiti na spremembo blagovesti.

Verouk danes ne sme ostati le vero-uk, poučevanje verskih rešnic, marveč mora biti uvajanje mladega kristjana v versko življenje. To je zelo zahtevna reč.

Oglejmo si nekaj ovir tega uvajanja, obenem tudi pomagala, da

bomo vedeli, za kaj nam je moliti.

Ovire pri uvajanju sodobnega mladega človeka v krščansko mišljenje in življenje:

1. Na prvo mesto postavljajo skrb za poklic, za zaslužek. *Primum vivere* — najprej je treba živeti. Zato se skrb za verouk odriava.

2. Leta zorenja prinašajo močna čustvena doživetja zaljubljenosti in spolnosti, ki preplavijo notranji svet mladega človeka in včasih oslabijo versko čustveno doživljanje, čeprav ne vedno.

3. Življenje odraslih kristjanov, ki izpovedujejo vero, po njej se pa ne ravna, je za mladega človeka odbojno.

4. Prebujajoča se osebnost prisluškuje notranjemu zakonu vesti, se po njem ravna in se s tem zadovolji, ne išče dopolnila v katekizmu.

5. V ospredju je uspeh v poklicu, uveljavljanje v družbi, življenju, osebno uveljavljanje.

6. Televizijske, filmske predstave in poceni romani imajo močan čustven vpliv na dušo mladega človeka, jo zalijejo in katehetov vpliv jim je težko kos, jih dostikrat ne odtehta.

Kljub vsem tem valovom, ki preplavljajo mladega človeka od zunaj, so v njem velike prvine,

na katere gradi milost. Z njimi mora računati tudi katehet. Te prvine naravnost kličejo po verouku in verski poglobitvi.

1. Mlad človek ljubi resnico in sovraži laž.

2. Hoče biti zvest ljudem in tudi Bogu svoje mladosti.

3. Noče svoje sreče graditi na izkoriščanju drugih.

4. Odprt je za vse veliko, lepo, idealno.

5. Sposoben je velikih nesebičnih dejanj.

6. Ceni iskreno prijateljstvo.

Te težnje so tako močne, da so sposobne v njem izzvati samopremagovanja in odpovedi. Božja milost se spreha po teh stezah, ko išče mladega človeka. Na teh temeljih je mogoče izgraditi samoobrambni sistem moralnosti proti velikim skušnjavam, ki mamijo njegovo mladost.

Sodobna kateheza mora mlademu človeku odkriti predvsem njegovo osnovno poklicanost v večno življenje. Odkriti mu mora, da je življenje dar, ki ga je prejel od Boga za službo drugim. Odkriti mu mora Kristusa v njegovi velikonočni skrivnosti, s katero nadaljuje svoje odreševanje ljudi.

To so velike naloge, pred katerimi stojijo tisti, ki pišejo nove učbenike, in tisti, ki poučujejo in bodo po njih poučevali.

Marija sredi Cerkve je Mati vseh rodov, mati nas vseh, pomočnica nas vseh, zato se v tej zadevi obračamo k njej.

MISIJONSKI NAMEN:

Da bi se v Afriki in Aziji množična obveščevalna sredstva še naprej uporabljala za oznanjevanje evangelija.

Afrika in Azija imata 70% vsega prebivalstva na zemlji. Po podatkih agencije Fides z dne 3. sept. 1977: Afrika 400.957.000 in Azija 2.300.291.000 prebivalcev, skupaj 2.702.248.000.

Afrika ima 15.978 duhovnikov, Azija pa 24.092, medtem ko jih ima Evropa 224.271. Ima pa Azija precej bogoslovcev. Evropa jih ima 24.183, Azija pa 10.322, Afrika pa žal samo 4.395. Pač pa ima Afrika v malih semeniščih več kot še enkrat toliko semeniščnikov kot Azija, namreč 22.363, medtem ko Azija le 10.197.

Množična obveščevalna sredstva, knjiga, časopis, radio, televizija, film, služijo splošnemu izobraževanju in dviganju duhovnega standarda ljudi, obenem pa tudi vzgoji. Televizor, ki je dan na dan odprt, je učitelj v hiši. Vsi, ki ga gledajo in poslušajo, se izobražujejo in brez vpisa v šolo končavajo neko stopnjo osnovne izobrazbe, celo neke stopnje srednješolske izobrazbe, čeprav ne tako temeljite in sistematične kot v redni šoli.

Ker je zanimanje za evangelij in za krščanstvo veliko, so mnoge azijske in afriške države odprle televizijske oddajnike za verske oddaje. Tako ima Tanzanija poseben katoliški verski program.

Današnje slovensko krščanstvo

Včeraj in danes

Navedel bom samo nekatere zunanje premike, ki so spremenili položaj Cerkve (doma) in jo prisilili k bolj evangeljskemu življenju.

Slovenska Cerkvev izhaja iz strašne preskušnje, od katere se še ni docela opomogla. Sredi 20. stoletja se je ta Cerkvev, ki je bila politično vplivna, bogata in samozavestna, znašla v ognju nasprotnojučih si svetovnih nazorov, ki so zaneli splošno vojno, hkrati pa so bili srdit boj za oblast v posameznih deželah. Ta boj je pri nas vodila KP s svojim, krščanstvu tujim, svetovnim nazorom. Spor s Cerkvijo pa je bil skoraj neizogiben: v bistvu je bil ta boj med dvema nasprotnima svetovnim nazoroma. Zanimajo nas posledice te dobe, posledice, ki določajo položaj in podobo slovenske Cerkve danes.

Muslimanska pakistanska država prav tako daje velik prostor katoliški informaciji na televiziji. Na Taivanu je škof Čeng povabil katoličane k sodelovanju pri verski informaciji svojih sonarodnjakov.

V Indiji snema p. Mandžil kratke versko vzgojne filme za TV, ki jih potem prevajajo na razne jezike.

P. B.

1. Po zmagi revolucije se je Cerkvev znašla v zelo težkem položaju. Zgubila je mnogo svojih sinov, mnogi pa so jo v tej preizkušnji zapustili. Več kot polovica duhovnikov je šla skoz ječe, temnice in prisilno delo. Treba je priznati, da so se dobro držali. To je domače, skromno, mirno junaštvo, ki se skoraj ne zaveda samega sebe. Vendar pravo junaštvo. Ti ljudje so vzdržali tri, pet, osem, deset let, ne da bi zatajili svojo vero. Odpadov menda sploh ni bilo. Iz viharja povojnih let je naša duhovščina izšla očiščena, bolj ponižna, dostokrat, žal, tudi bolj boječa.

2. Cerkvev je kmalu postala tudi bolj revna in s tem tudi bolj evangeljska. Tisti, ki so opravili ta posel, gotovo niso mislili na očiščenje Cerkve, pa so bili vseeno orodje v božjih rokah in so nehote izvršili božji načrt. S tem je bila osvobojena tudi božja beseda, ki je šla odslej laže med ljudi. Danes ni mogoče očitati Cerkvi, da izkorišča ljudstvo, da brani določen družbeni red, ker ima od njega korist, da podpira vodilni sloj, ker ji ta plačuje njene usluge. Cerkvev ni povezana z bogatimi in tudi sama ni bogata. Živi med ljudstvom in od ljudstva. Če je bližje komu, je bližje manj privilegiranim. Naša Cerkvev je proletarska. Kristjani smo proletarci socializma.

3. Naše krščanstvo je danes bliže evangeliju, ker je **odmaknjeno od političnih bojov**. Cerkev ne zgublja časa in moči s politiko. Cerkev danes nima nobenih organizacij, ki bi ne bile v službi njenega duhovnega poslanstva. Naše dušnopastirsko delo je danes usmerjeno v duhovno uresničenje. Seveda je tu nevarnost neučlovečenega, brezčasovnega, zgolj notranjega krščanstva. Ta nevarnost je resnična. Nevarnost, da se več ne spoznamo v tem svetu, ker smo ob robu političnega, družbenega, gospodarskega in delno tudi kulturnega življenja. Nevarnost, da postane naše krščanstvo vera, kjer je resnično življenje odsotno. S tem pa tudi slabotna, dolgočasna vera; vera, ki ni sposobna oblikovati življenja.

4. Očiščena v preizkušnji, gmotno uboga, odkaknjena od političnih bojov, je Cerkev notranje **mного bolj svobodna**. Cerkev ima to veliko prednost, da so vsi, ali vsaj večinoma njenih članov, svobodno njeni. (Vprašanje je, če so vsi, ki so zunaj nje, svobodno ne njeni.) Skoraj ni Slovenca, ki mu v določenem trenutku ne bi omogočili, ponudili, prigovarjali, naj se oddalji od Cerkve. Prednosti takega koraka so na dlani. Tisti, ki ostane kristjan, pa se onemogoči, da bi prišel v ospredje in se dejansko uvrsti med drugorazredne državljanke. Vendar se tu zastavlja vprašanje ljudskega krščanstva.

Kako more v okviru, ki v njem živimo, krščanstvo ostati ljudsko, množično, kar je pri nas vedno bilo in kar je v globokem skladu z njegovo naravo?

5. Povojni režim je tudi izvedel **ločitev Cerkve od države**. Tu gre pravzaprav za izločitev Cerkve iz družbenega življenja. Cerkev je v tej družbi tujek, ostanek iz preteklega, premaganega in zavrnjenega sveta. Napovedujejo ji gotov konec. Tisočletna povezanost med državno oblastjo in Cerkvijo je ustvarila v nas globoke sledi. Kot nekaj samo po sebi umevnega smo sprejemali, da ima Cerkev posebne pravice. Tega je sedaj konec. Tem bolje. S tem smo dobili neodvisnost (in te neodvisnosti ne smemo prodati). Treba je reči, da ne bi hoteli nazaj. Tu so pogoji za krščansko življenje. Zahtevamo samo to, kar je nakazal Janez Pavel II. v prvem govoru diplomatom, „da bi se mogli kristjani brez posebnih pravic, vendar v vsej praktičnosti vzgajati v veri, obhajati verske obrede in imeti kot pošteni državljani enakovreden položaj v družbi.“

6. Cerkev nagovarja danes človeka k **svobodni odločitvi**. Človek se odloča danes za duhovne vrednote brez sleherne gmotne, politične ali druge koristi. Cerkev vabi človeka k uresničevanju človeškega in krščanskega ideala. Poziva ga k pravičnosti, k iskrenosti, k poštenosti, k pogumu, k ljubezni. K ničemur drugemu.

Sredi moralne puščave, ki v njej živimo, je to za Cerkev izredna milost. Cerkev je sredi svetovno-nazorske enovitosti edini prostor svobode, edini prostor, kjer Slovenec lahko sliši drugačne besede o drugih stvareh.

Kočljivi danes

Kakšno naj bo danes naše stališče do stvarnosti, ki v njej živimo?

V zavesti slovenske in krščanske odgovornosti se bomo vključili v to stvarnost, bomo v njej zavzeli svoje mesto in odigrali svojo vlogo.

Sprejemamo sedanost. Vendar ne brez pomislekov in ne brez-pogojno.

1. Med stvarmi, ki kristjanom otežujejo polno in odločno vključevanje v družbeno življenje, je najprej **vodilna vloga komunistične partije**. Ta ima za svetovni nazor marksistični ateizem. Ta nazor prepaja ozračje in zavzema ves javni prostor. Po njem se oblikuje življenje, pod njegovim strogim vodstvom vzgajajo mladino. Kot naravni nasledek tega je to, da je krščanstvo porinjeno ob rob, prezrto, izključeno kot opij, ki po njem segajo slabotni. Dokler bo brezboštvo nedotakljivo načelo vladajoče stranke, se verni ne bodo čutili enakopravne.

2. Drugi pomislek se nanaša na tako imenovano **sodelovanje kristjanov pri gradnji socializma**.

Na božič 1976 smo brali v Delu referat Ivica Račana, člana CK KPH. Eden velikih uspehov partijske politike z verniki je po njegovem mnenju „angažiranje in mobiliziranje teistov v gradnji socializma oziroma rušenje materialnih in duhovnih pogojev religioznosti“. Kdor tako misli in dela (kot on), žali v kristjanu človeka, saj vidi v njem naivnega, ki bo pod spretnim vodstvom partije sam rušil temelje svojega verskega gibanja.

3. Tudi **ustavno načelo o veri kot „zasebni stvari“** ustvarja pomisleke. Ko bi partija razglasila za zasebno stvar brezboštvo, kot je razglasila za zasebno stvar vero, ne bi bilo težave. Toda pri nas ima samo ateizem pravico javnosti, je edino veljavni in zakoniti svetovni nazor. Tu gre za svetovnonazorsko zapostavljajenje. Zaradi načela o veri kot „zasebni stvari“ se med nami ustvarja ozračje neiskrenosti in potuhnjenosti, ki gotovo ni v prid narodnemu značaju. Ustvarja se dvojnost med zasebnim in javnim. Kristjani ne smemo privoliti v to razklanost: kar smo v srcu in v družinskem krogu, to moramo biti tudi v javnosti, čeprav si s tem zapiramo mnoga pota. Vendar, kdo je sposoben hoditi po tej ozki poti? Mar ne samo junaki, resnični, močni?

Danes in jutri

Kakšnega kristjana oblikovati

danes? Ker za vernike kot take ni predvidenega mesta v tej družbi, ker imamo rezerviran samo začasni prostor (v prihodnji komunistični družbi nismo na programu), ker v tej družbi strogo kot Cerkev nimamo nobenega poslanstva — kakšnega vernika tedaj vzgajati?

Kristjani smo del naše družbe. V njej moramo igrati svojo vlogo in temu poslanstvu se ne smemo izneveriti. Kakšno je to poslanstvo?

1. Tej družbi lahko prinesemo **ново razsežnost smisla in upanja**. Veliko govorimo o gradnji socializma, o človekoljubni družbi, o napredku. Toda če se vprašamo, kaj to pravzaprav pomeni, bomo morda priznali, da gre navsezadnje in v najboljšem primeru za višjo obliko potrošniške družbe. Kakšen smisel ima to, če ima smrt zadnjo besedo? Temu človeku in tej civilizaciji kristjani prinašamo upanje, ko mu oznanjamo, da je človek na svetu zato, da išče in najde Boga, ki je edino jamstvo proti vesoljni sili smrti.

2. Kristjan bo skušal biti vzor **notranje svobode**: svoboden v razmerju do denarja in do gmotnih dobrin, neodvisen in razsoden glede poplitvenega gledanja na ljubezen in spolnost, svoboden pred propagando in pritiskom javnosti, svoboden v ljubezni do slehernega človeka.

3. Posebno kristjanovo poslanstvo je **oznanjevanje veselega oz-**

nanila, da bodo tudi drugi deležni Kristusove milosti. To je osebna odgovornost kristjana, ki je ni mogoče preložiti na druge.

4. Kristjani smo duhovniško ljudstvo, ki **moli** v imenu vsega človeštva in za vse človeštvo, ki opravlja evharistično daritev in s tem posvečuje veselje in človeštvo.

5. Še nekaj besed o **posebnem poslanstvu** kristjanov v naši družbi.

a) Ena pomembnih nalog slovenskih kristjanov danes je **boj za svobodo**. Slovenska Cerkev bi morala biti bolj zavestno in odločno na strani svobode. Ko brani svobodo, brani božjo pravico. Kristjani se moramo boriti za svobodno družbo različnih gledanj in proti totalitarni nevarnosti, ki teži k dejanju prednosti določenemu svetovnemu nazoru. Ne smejo nas preslepiti uradne izjave o svobodi. Takih izjav ne manjka. Ne sme nas preslepiti razglašanje, da je med Cerkvijo in državo vse v najlepšem redu. Tudi to slišimo pogosto.

Dokler ne bomo imeli dostopa do vseh sredstev javnega obveščanja, dokler bodo kristjani ali nekomunisti zapostavljeni, dokler nam bodo cela področja družbenega življenja zaprta, dokler ne bo svobodne šole, šole brez vsakršnih misijonskih namenov, dokler nam ne bodo dali možnosti, da bi obhajali vsaj en krščanski praznik — božič, dokler

bo oblast vsiljevala svoj svetovni nazor vernim, dokler ne bomo imeli sami možnosti, da javno povemo, kako se imamo, namesto da nam drugi dopovedujejo, da se imamo dobro — vse dotlej ne moremo govoriti o svobodni družbi.

Kristjani se moramo boriti za to otipljivo svobodo. To bomo dosegli, kolikor bomo neustrašeni, kolikor bomo odločno zahtevali enakopravnost za vse, kolikor se bomo upirali vsaki krivici.

b) Kot v prvih stoletjih moramo kristjani zopet nastopiti proti **mitom**. Kljub znanstvenemu videzu so temeljne strukture naše družbe mitične. Revolucionarni boj, ki spremeni svet v temeljih, je nujen in neodvisen od sleherne zapovedi vesti. Vse, kar je v prid temu boju, je upravičeno. Ta boj je vir vseh pravic in vse slave. Po revoluciji se pojavi nov svet, popolna družba. Če že ni popolna, je vendar treba trditi, da je popolna ali vsaj najboljša. Zato se prikriva vse, kar ni popolno. V časopisih zveš o škandalih drugod, o čem podobnem pri nas nič ali bore malo. Iz teh bajk izhaja zavest o dveh nasprotnih taborih, ki sta med seboj nespravljiva. Taka je socialistična zavest, ki jo skušajo oblikovati v šoli.

Kristjani ne bi smeli zapa-

sti v ta bajeslovni svetovni nazor. Ne bi smeli gledati na svet, kot da so na eni strani junaki, na drugi pa podleži. Naša zavest mora biti katoliška, vesoljna, ki ve, da sta zlo in dobro pomešana v vsakem človeku in v vsaki družbi. Kristjan tudi ne bo oboževal revolucije: zločin je zločin, tudi če je storjen v imenu revolucije.

V tem ozračju vidimo, kaj pomeni krščanstvo za človeka in za družbo: resnični pogled na svet (ne bajke), treznost (brez poveličevanja zemeljskega), utrjevanje vesti (ne suženjske vdanosti ljudem).

c) Najpomembnejša naloga, ki jo imamo slovenski kristjani danes, je **pričevanje za Boga**. Kot da je Bog izročil svojo usodo med slovenskim narodom v naše slabotne roke. Človek je v svojem bistvu popotnik. Najgloblja zahteva njegovega bitja je iti naprej. Človek je zdrav, dokler ima pred seboj nova obzorja. Tu ne trpi nobene omejitve, kajti neskončnost, ki jo nosi s seboj, terja neskončnost, ki je Bog.

Kaže, da se to spoznanje vse bolj širi in polagoma prodira v zavest človeka: Bog, edina prihodnost človeštva. Vse bolj čutimo, da je on v svobodi, v ljubezni, v prijateljstvu, v dobroti, v lepoti, v veselju, povsod.

(„Naša luč“, 1979, 3)

ZAGREBŠKI NADŠKOF JE OPOZORIL PARTIJSKO VODSTVO

Na novoletnem sprejemu v Zagrebu, h kateremu je hrvaško državno vodstvo povabilo predstavnike verskih skupnosti na Hrvaškem, se je zagrebški nadškof Kuharić lotil vprašanja svobode v Jugoslaviji.

Takoj na začetku govora je Kuharić dejal, da je zanj stvar iskrenosti govoriti o tem. Obe ustavi, zvezna in hrvaška, sta razglasili svobodo vere, pri vsakdanji uporabi načel pa nastajajo težave. Na vseh ravneh državne oblasti so ljudje, ki izkoriščajo svoj položaj, da izpričujejo svojo nevero kot protivero. „Boga se v njegovi neomejeni nadčutnosti ni mogoče lotiti“, lotiti pa se je mogoče vernika. Ta je lahko izpostavljen ravnanju, ki ni v skladu z ustavnimi določili.

Cerkev, to niso le papež, škofje in duhovniki, ampak je veliko bolj sleherni vernik, verni otrok v otroškem vrtcu in učitelj za katedrom, vsakdo, ki se ima za člana vernega občestva. Treba je ustvariti dobre odnose med Cerkvijo in oblastjo, tako da bo zagotovljena svoboda vesti tako mladoletnih kot odraslih, da bo zajamčeno spoštovanje njihovega prepričanja. S tem opozorilom je hotel Kuharić očitno zavriniti poskuse jugoslovanskih oblasti, da bi z nedolžnim protokolarnim dvorjenjem cerkveno vodstvo od-

vrnile od njegovega potegovanja za pravice zatiranih vernikov.

Ob tem je začel zagrebški nadškof govoriti o potrebnosti dogovarjanja med državo in Cerkvijo: dogovarjanje mora biti svobodno, odkrito, na osnovi enakopravnosti in medsebojnega spoštovanja človeškega dostojanstva.

To nadškofovo opombo je treba razumeti kot odklonitev načina dogovarjanja, ki si ga tudi v Jugoslaviji prenekateri komunistični funkcionarji predstavljajo: na eni strani režim z oblastjo in izključujočim marksistično-leninističnim svetovnim nazorom v roki, na drugi strani pa kot sužnji vdani kristjani, ki, sklicujoč se na svojo dokazano pridkanost, ponižno prosijo, da naj bi bila njihova zastarela „čustva“ dovoljena.

Na nekem mestu govora se je nadškof Kuharić dotaknil dušnega pastirstva med jetniki. Tudi zapornikom, kolikor so verni, hoče Cerkev duhovno služiti. „Mislimo namreč, da je pravica verske svobode tudi zanje.“ Tu je Kuharić namignil, da je duhovnikom v Jugoslaviji dušno pastirstvo po zaporih in ječah, posebno med političnimi zaporniki, otežkočeno ali celo nemogoče.

Proti koncu govora je Kuharić namignil na svojega predzadnjega predhodnika nadškofa Stepi-

naca, ki je bil 1946 na procesu, uprizorjen po moskovskem vzorcu, obsojen na 16 let prisilnega dela. (Na sprejemu je bil navzoč tudi glavni tožilec Stepinca predsednik Predsedništva SRH Jakob Blažević.) O vseh zgodovinskih osebnostih bo izrekla sodbo zgo-

dovina. Vendar je slehernik poklican, da je pravičen pri sodbah o osebah, dogodkih in razmerah. „Krive sodbe lahko globoko ranijo in bolijo: zadenejo dostojanstvo človekove osebe v srce.“
Frankfurter Allgemeine Zeitung,
17. 1. 79.

NAŠE STALIŠČE DO REŽIMA V DOMOVINI

Ne maramo popustiti v svojem nespravljivem stališču do komunizma; odklanjamo brezpogojno vsak poskus bratenja z režimom doma in z njegovimi predstavniki med nami; se oddaljimo od vsakogar, ki išče stike z ono stranjo, in — kar je glavno — še vedno kričimo v svet, da je sedanjí — od naivnih bedakov občudovani režim brez vsakega sodnega postopka dal pobiti stotisoče ljudi, ki niso soglašali z njim, med njimi tudi našo slovensko vojsko.

Ta naš krik neredko naleti na gluha ušesa: na nerazumevanje, na sumničenje. Utruja. Včasih tudi med nami kdo prikima zmehčanim prerokom ali honoriranim optimistom izza meje, češ saj je ves naš trud zastonj, ničesar ne moremo doseči.

Kdor pride do takega zaključka, postaja suha veja na šibkem, a zdravo rastočem drevesu naše zdomske družine.

Delo za narod ni nikdar neuspešno. Sadov morda ne bomo uživali mi, a to ni važno. Važno bo takrat, ko se bo bodočnost skrčila toliko, da bo postala sedanjost. Takrat bo slovenski narod doma brez ljudi, ki bi ga varno vodili, brez jasnih idej, brez politične organizacije, brez moči, da bi svojo usodo prijel v svoje roke, začel iskati, kje je še kdo, ki bi mu priskočil na pomoč, ne da mu vlada, ampak da ga podpira in mu svetuje.

Če pogledamo po svetu, kjer svobodni naši ljudje žive, nas skrbi to, da po nekaterih naših skupnostih ta misel na bodoče dni zamira.

Mi, argentinski Slovenci, pa se ne vdamo! Bodimo še naprej „trmasti, zaostali, kratkovidni“, a Slovenci zares! Kako lepa je taka slovenska trma!

J. A., „Svobodna Slovenija“

Svet smo dobili kot dediščino, ki je nikomur izmed nas ni dovoljeno poslabšati. Ta dediščina obvezuje vsako generacijo, da jo svojim potomcem zapusti v boljšem stanju.

Joseph Joubert

Poljski škof in mučenec Stanislav

8. maja bo 900-letnica mučeništva sv. Stanislava. Za tisto priložnost je nameraval papež Janez Pavel II. obiskati svojo rodno domovino Poljsko, da bi se osebno udeležil proslav na čast sv. Stanislavu, ki velja za pravzor nepodkupljivega in neustrašenega branilca človekovega dostojanstva in njegovih pravic proti samopašnosti in samovolji oblastnikov. Poljske komunistične oblasti, ki so že papežu Pavlu VI. preprečile obisk Poljske, niso pristale, da bi obisk Janeza Pavla II. soupadal s proslavami, in so svetovale papežu, naj potovanje preloži na kasnejši čas, na primer na avgust za praznik Marijinega vnebovzjetja. Vendar so ta predlog kasneje umaknile, češ da je v tistih dneh maršal Pilsudski, ustanovitelj Poljske po prvi svetovni vojni, vodil neko bitko proti Rusom. Nazadnje so se vlada, poljski škofje in papež sporazumeli za čas od 2. do 10. junija, čeprav je oblast dala pristanek najprej le za 3 dni obiska. Papež bo obiskal Varšavo, Gnijezno, svoje nekdanje škofovsko mesto Krakov, božjepotno svetišče Čenstohovo in rojstno župnijo Wadowice. Škofje so menda tudi preložili sklepno proslavo na čast sv. Stanislavu na junij, da bo kljub vsemu papež le navzoč, saj je ravno on vsa leta vneto pripravljal proslavo na čast sv. Stanislava. Janez Pavel II. bo prvi papež, ki bo stopil v državo s komunističnim režimom.

Življenjska zgodba škofa in mučenca je še vedno pretresljiva; čeprav je nekaj potez na njej z legendami zabrisanih, je njeno jedro zgodovinsko dobro izpričano. Rodil se je leta 1030 ali malo pozneje v vasi Ščepanovo v škofiji Krakov in se po njej večkrat imenuje kar Ščepanovski. Njegovi starši so spadali v nižje vojaško plemstvo, imeli pa so za najvišjo čast, da zvesto služijo božjemu veličastvu.

Takrat mlado poljsko krščanstvo še ni do kraja prekvasilo vseh ljudskih slojev, saj se je šele leta 1000 poljski narod uvrstil v družino krščanskih narodov Evrope in dobil svojo hierarhijo; s tem je na zunaj prenehala misijonska doba, znotraj pa je bilo še mnogo sledov neobrzdane surovosti. Okusil jo je tudi Stanislav sam.

Starši so Stanislava, ki je kazal enako versko vnemo kakor vsa družina in zelo želel postati duhovnik, poslali v nadškofijsko šolo v Gnezno, kjer je bil grob sv. Vojteha. (Ta je prišel s Češkega oznanjat vero in tu dosegel mučeniško smrt)). Stanislavova vera se je tu še poglobila. Svoje bogoslovno znanje je nato še spopolnil v slavnem središču verske obnove, v belgijskem mestu Liege. Domov se je vrnil ves prežet z ideali klinijskega gibanja za neo-

madeževanost klera in neodvisnost Cerkve od državnih vezi. Rad bi bil stopil v benediktinski red, krakovski škof Lambert Zula pa ga je preprosil, da je prevzel župnijo Čemboč. Tu je Stanislav spoznal stisko revnih slojev in jim nudil duhovno in gmotno pomoč. Da si pridobi Stanislavove izredne darove duha in srca za svoje stolno mesto, ga je kmalu škof Lambert poklical za kanonika v Krakovu.

Tudi tu je z neutrudljivo delavnostjo, pravičnostjo in usmiljenjem oznanjal božjo besedo in poglobljal versko življenje. Želel je državno glavno mesto povzdigniti na enako visoko stopnjo božjega reda, kakor ga je spoznal v zahodnih deželah.

Ko je leta 1070 umrl škof Lambert, je bila soglasna volja ljudstva, plemstva in kralja Boleslava II. Smelega, naj mu bo Stanislav naslednik. On pa se je uklonil šele, ko mu je papež Aleksander II. ukazal, naj sprejme to odgovorno službo. Posvečen je bil leta 1072 in je zgledno vodil župnijo sedem let.

Do tedaj so bili škofje na Poljskem skoraj vsi vzeti iz vrst redovništva in so zato večkrat le s težavo dosegli očetovski stik z ljudstvom in klerom. Stanislav je bil šele drugi škof iz vrst svetnih duhovnikov. Dobro je poznal nevednost in površnost pri večini škofijske duhovščine in jo je hotel prevzgojiti v smislu visokih zahtev, ki so še uspešno uveljav-

ljale v zahodni Evropi, odkar se je v Rimu začela tako imenovana gregorijanska reforma pod vodstvom papežev. Kar ni dosegel v življenju, je dopolnila njegova mučeniška smrt. Doletela ga je po krivdi kralja Boleslava II., česar ob nastopu Stanislavove škofovske službe nihče ni mogel slutiti, še najmaj morda kralj sam.

Boleslav II. je namreč tudi sam želel, da se Cerkev na Poljskem okrepi. On se je otresel odvisnosti od rimskonomškega cesarstva in širil državne meje na vzhod v Ukrajino. Bil je v rednih dobrih zvezah s papežem Gregorijem VII., ustanovil je škofijo Plock in dve važni opatiji za benediktince. Cerkev naj bi bila zanesljiva opora državnim moči in njemu na voljo.

Škof Stanislav je prva leta s kraljem ljubeznivo sodeloval, bila pa je njegova prva želja, da utrdi нравne temelje države. Kralj naj bi bil državi tudi zgled lepega življenja. Tega ni dosegel, ker Boleslav II. ni izbiral sredstev, da si utrdi svojo oblast, pa tudi svojih strasti, zlasti pohlepa in samovoljnosti ni znal krotiti. Ni prenašal najmanjše upornosti, pa naj je bila še tako upravičena kot odpor zoper njegovo krivično ravnanje.

Škof Stanislav je zagovarjal vse nepravično prizadete in opozarjal kralja, naj ne prestopa božjih zapovedi v zasebnem življenju, s čimer je dajal večkrat pohujšanje in oteževal delo za moralno

obnovo. Vse je pred Boleslavom II. trepetalo, le škof Stanislav si je upal nastopiti in je kralja sicer spoštljivo, vendar odločno svaril, naj se boji Boga in ne izživa božje jeze. Iz mnogih legend, ki opisujejo spore med škofom in kraljem, je mogoče razbrati, da je Boleslav II. tiral Stanislava tudi pred sodišče, a mu ni mogel dokazati krivde.

Zdi se, da je bil neposredni povod za kraljevo neobrzdano jezo upor plemstva, ko se je kralj 1075-77 mudil na pohodu proti Kijevu. Ko se je vrnil, je kmalu kaznoval upornike in se ni oziral na plemiške pravice, ki jih je potrdil s prisego ob kronanju. Škof je kralja pripravil do tega, da je nehal divjati zoper nedolžne, z novimi nasilji pa ga je kralj pripravil do tega, da ga je izobčil in nazadnje izrekel izobčenje nad Krakovom (v mestu je prepovedal božjo službo). Kralj je bil besen, a je zaman terjal preklic kazni, dokler ni kazal volje za poboljšanje. Tako je šel za škofom Stanislavom, ki je maševal zunaj mesta v cerkvi sv. Mihaela, in mu sam z mečem preklal glavo, ker nihče drugi ni hotel biti za krvnika. To se je zgodilo 11. aprila 1079.

Boleslav II. je sicer očital škofu izdajstvo, vsakdo pa je vedel, da je tak očitek naprtil vsakomur, ki se ni uklonil njegovi samopašnosti. Ker ni ubogal škofa, je res izgubil oblast. Vrgel ga je splošni upor. Vlado je prevzel mlajši brat Ladislav, on pa je moral v iznanstvo na Ogrsko. Umrli je leta 1081. Njegov legendarni grob kažejo v samostanu Osoje. Gotovo je, da je Boleslav II. delal ostro pokoro, zgodovinskih potrdil pa ni, da bi bil on res „Mutec osojski“, ki mu je Aškerc v lepi pesmi pripravil slovstveni spomenik.

Škofa Stanislava so imeli že spočetka za mučenca. Njegove ostanke so že 1088 iz cerkve sv. Mihaela prenesli v krakovsko stolnico, kjer ga do danes zelo časte. Papež Inocenc IV. ga je 1253 v Assisiju razglasil za svetnika. Takrat se je zbralo poljsko ljudstvo v silnih množicah v Krakovu in dinastija Piastovičev je Stanislava prosila odpuščanja in ga s papeževim pristankom razglasila za nebeškega varuha poljske zemlje. Spomin na svetega škofa in mučenca je bil tako močan, da so tisti čas prenehale notranje razprtije in Poljaki so se zopet združili.

Ena najvažnejših nalog današnjega časa je zbuditev odgovornosti v slehernem človeku. Človeškemu dostojanstvu morata biti tuja slepa poslušnost prav tako kakor nebrzdana samovolja. Za tako odgovornost pa je potrebna samovzgoja. Ne otepajmo se nalog, ki so nam postavljene. Z vso vnemo moramo težiti za tem, da si očistimo in okrepimo duše z lastno vzgojo.

Karl Jaspers

Ob anevu dela

Delo je danes zelo v časti. Pravniki dela 1. maja ali kateri dan v letu slavijo skoraj po vsem svetu. Kristjani se spoštovanju dela pridružujemo, ker gledamo v njem ne le družbeno koristnost, temveč tudi dopolnitev božjega stvariteljskega dejanja.

Zdrav človek je dolžan delati in delo je normalna pot, da zadovoljimo svoje potrebe. Odrasel zdrav človek naj bi si vse potrebno za življenje sam pridobil. Po krščanskem gledanju pa je delo še nekaj več. Delo ima nenadomestljiv pomen pri vzgoji in rasti osebnosti, za vsakdanjo službo ljubezni in za spolnitev človekovih družbenih nalog.

„K delu, pa naj bo ročno ali duhovno, so vsi obvezani, ne samo z naravnim zakonom, temveč tudi zaradi pokore in sprave (1 Mojz 3, 9). Delo je poleg tega splošno sredstvo, da obvarujemo duha pred nevarnostmi (Pij XII., okrožnica Kristusova nevesta).

Nihče ne zanika, da je delo breme, in kristjani še posebej doživljamo, da je tudi pokora, toda hkrati poudarjamo, da je delo veselje in vredno časti. To zasluzi vsako družbeno koristno delo, naj bo duhovno ali telesno. Delo ne sme biti igračkanje, ki nikomur nič ne koristi. Urejeno načrtno delo zahteva samo disci-

plino in odločanje v skladu z načelom: potrebno, koristno, prijetno. Ta vrstni red, sestavljen že v starodavnih časih, ima še danes polno veljavo.

Pozdravljamo težnje po krajšem delovnem času. Tako ima človek več časa za dom, družino, za delo in gibanje v naravi. Več časa lahko posveti kulturnemu in drugemu izobraževanju, delu v organizirani skupnosti, ne nazadnje tudi molitvi in razmišljanju.

Pravijo, da bi moral biti delovni čas po mednarodni praksi izkoriščen za dejansko delo 80 odstotno. Vemo, da ponekod delavci in uslužbenci precej manj odstotkov delovnega časa porabijo za delo, drugo pa za malice, kavo, klepet, sprehode od tovariša do tovariša in za razne druge opravke. Če bi dvignili odstotek izkoriščenosti delovnega časa, bi bilo gospodarstvo marsikje hitro stabilizirano.

Slovenci smo v svetu znani kot delovni in zanesljivi ljudje. Prav zaradi tega so se mnogi naši rojaki odlično uveljavili v zdomstvu in izseljenstvu. K tej naši narodni odliki je gotovo pripomogla krščanska vzgoja. Beseda apostola Pavla: Kdor noče delati, naj tudi ne je (2 Tes 3, 10) je bila postavljena v samo osnovo

te vzgoje, ki jo je naš narod sprejemal stoletja in stoletja od Cerkve.

Nam je danes pridnost še potrebna? Delo za izgradnjo lepše, bolj urejene družbe terja še vedno pridnih rok in resnega umskega napora. Verni ljudje imamo v božji in cerkveni besedi nenehno pobudo za ustvarjalno in družbeno koristno delo. Zavedamo se namreč, da z delom usmerjamo svet k njegovi spopolnitvi, kakor jo predvideva božji načrt.

In nazadnje ima delo tudi svojo eshatološko razsežnost. Mar-

sikoga muči vprašanje, ali od vseh človekovih del res ne bo ostalo ničesar, razen ljubezni in name-na, ki je delo posvečeval. Kaj bo krščanski delavec, kmet, umetnik — brez svojih del? Ali res ne bo ničesar ostalo od mrzličnih naporov moderne industrije?

Najbrž ne bi bilo prav misliti, da bo vsak od nas vstal v svojem telesu (kar je verska resnica), ne da bi nemudoma dodali, da je vstajenje telesa umljivo le, če bo tudi vesoljstvo, katerega del smo, z nami deležno večnega poveljčanja.

UREJANJE ČLOVEŠKE DEJAVNOSTI

Kakor človeška dejavnost izhaja iz človeka, tako je tudi naravnana na človeka. Ko človek dela, ne samo spreminja stvari in družbo, ampak tudi sebe dovršuje. Mnogih stvari se nauči, svoje zmožnosti razvija in raste ven iz sebe in nad sebe. Če to rast razumemo prav, je bolj dragocena kakor zunanje bogastvo, ki ga je mogoče nakopičiti. Več je človek vreden po tem, kar je, kakor pa po tem, kar ima.

Prav tako je vse tisto, kar ljudje store za dosego večje pravičnosti, obsežnejšega bratstva in bolj človeškega reda v družbenih odnosih, več vredno kakor tehnični napredek. Ta napredek more namreč pripraviti, da tako rečemo, gradivo za povzdigo človeka,

ne more pa je sam po sebi na noben način uresničiti.

Zato je vodilo vse človeške dejavnosti to, da v skladu z božjim načrtom in božjo voljo ustrezno resnični blaginji človeškega rodu in da omogoča človeku kot posamezniku ali kot članu družbe neokrnjeno gojitev in spolnitev njegove poklicnosti.

Zdi se, da mnoge naše sodobnike navdaja bojazen, da bo pretesna povezanost med človeško dejavnostjo in vero ovirala avtonomijo ljudi in znanosti. Če pod avtonomijo zemeljskih stvarnosti razumemo dejstvo, da imajo stvari in družbe same samostojne zakone in samostojne vrednote, ki jih mora človek postopoma odkriti, uporabiti in urediti, potem

gre za upravičeno zahtevo, ki ni le zahteva ljudi našega časa, ampak je tudi v skladu z voljo Stvarnika. Saj prejmejo vse reči, prav zato ker so ustvarjene, samostojno trdnost, resnico, dobroto, imajo svoje samostojne zakone in samostojen red: vse to mora človek spoštovati s tem, da priznava samostojne metode posameznih znanosti in umetnosti.

Zato metodično raziskovanje na katerem koli znanstvenem področju, če se vrši na resnično znanstveni način in v skladu s pravili npravnosti, nikdar ne bo v resnici nasprotovalo veri; saj zemeljske stvarnosti in stvarnosti vere izvirajo iz istega Boga. Še več, kdor si ponižno in vztrajno prizadeva, da bi prodrl v skriv-

nosti stvarnosti, ga Bog, ki vse stvari vzdržuje v bivanju in napravlja, da so to, kar so, tako rekoč vodi za roko, čeprav se človek tega ne zaveda.

Zato naj nam bo dovoljeno izraziti obžalovanje nad določenimi duhovnimi razpoloženji, ki jih zaradi nezadostnega razumevanja upravičene avtonomije znanosti včasih tudi med kristjani samimi ni manjkalo. Napetosti in prepiri, ki so zaradi tega nastali, so mnoge duhove privedli do mišljenja, kakor da si vera in znanost med seboj nasprotujeta.

Če pa besede „avtonomija zemeljskih stvarnosti“ razume kdo na tak način, kakor da stvari niso od Boga in kakor da jih človek sme uporabljati brez ozira na njihov odnos do Stvarnika, tedaj čuti vsakdo, ki priznava Boga, kako napačno je tako naziranje. Saj stvar brez Stvarnika izgine v nič.

(Iz pastralne konstitucije
Cerkev v sedanjem svetu
2. vatikanskega koncila,
35—36)

Če tuji obiskovalec danes v Jugoslaviji izgovori besedo „samoupravljanje“, se začno njegovi jugoslovanski sobesednjaki smejeti. Beseda je prišla, kot se zdi, ob dobro ime. Vendar če večina podjetij v Jugoslaviji komaj lahko izplačuje z zakonom predpisane najmanjše plače, če je o delitvi dobička malokje govor, in če so vse „velike odločitve“ slej ko prej storjene nekje „zgoraj“, potem je od ljudstva težko zahtevati, da uradna gesla resno jemlje.

Delavci po podjetjih so spoznali, da imajo od samoupravljanja korist le, če zamotane in komaj izvedljive predpise obidejo.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, 11. 1. 1979

Socialna misel

papeža Janeza Pavla II.

(Za praznik dela 1979)

V letu 1978, v katerem se je katoliški svet spominjal stoletnice izvolitve velikega socialnega papeža Leona XIII., je imela Cerkev tri poglavarje: Pavel VI. je prestopil prag večnosti prvo nedeljo v avgustu, sledil mu je Janez Pavel I., a ga je po 33 dneh Bog hotel imeti pri sebi in s tem dopustil možnost velike odločitve kardinalskega zbora: za Petrovega naslednika je bil izvoljen Janez Pavel II., Poljak, pastir duš iz dežele, v kateri je Cerkev prisiljena k molku.

Pavel VI. je bil pedagog, katehet vesoljne Cerkve. Smatral je za potrebno razlagati sodobnemu človeštvu osnovne krščanske resnice o Bogu, človeku in namenu njegovega življenja. Hotel je biti luč v temi zmot in odpraviti veliko duhovno bedo. Niso redka priznanja, da je mnogim odprl oči njihovih duš in pomagal na poti k Bogu. Oznanjal je evangelij in vršil svoje poslanstvo, če je bilo ljudem prilično ali neprilično. Nekateri ga niso razumeli, zato je veliko trpel, večiko več kot katerikoli papež v zadnjem stoletju.

Janez Pavel I. je po imenu, ki

si ga je izbral, hotel biti neka sinteza velikega župnika Janeza XXIII. in kateheta Pavla VI. Hotel je biti dobrota in učiti nauk večnega življenja v razumljivem jeziku za vsakogar. Presenečala je njegova ponižnost in preprostost s smehljajem, anekdoto in humorjem. Bil je nekaj izrednega, nihče si ne bi mogel predstavljati, če ne bi videl in slišal, da je mogoče ustvariti tako skladnost med ponižnostjo, smehljajem, anekdoto in humorjem. S smehljajem na ustih se je poslovil od tega sveta.

Z izvolitvijo Janeza Pavla II., ki je z izbranim imenom hotel pokazati, da bo nadaljeval pot svojega neposrednega prednika, je Bog pokazal, da ni prav nič škop do svoje Cerkve. Za krmarja v viharjih ji je poslal človeka, ki je v nekaj mesecih svoje službe pokazal, da hoče ne samo nadaljevati delo zadnjih papežev in uresničevati sklepe koncila, ampak da posega za sto let nazaj. S svojimi dejanji je povedal, da hoče biti Cerkev prisotna pri vsem človekovem dogajanju v svetu, da hoče, da ljudje in narodi živijo v miru in bratstvu.

duje med sprtimi državami in narodi, se trudi prinesti veselo oznanilo revnim in zapostavljenim, hoče jim pomagati rešiti njihovo duhovno in stvarno bedo.

Doktrinalno je novi papež podoben modrecu Piju XII. Zopet se ponavlja binkoštna doba idejne odločnosti in jasnosti, vsakemu stanu in poklicu govori v njemu razumljivem jeziku. V stiku z ljudmi je preprost kot podeželski župnik, na tedenskih avdiencah pa dober katehet, ki služi želje in potrebe svojih poslušalcev. Govori o potrebi discipline klera, o potrebi celibata, o neomajni zvestobi cerkvenemu učiteljstvu, obsoja razporoko, kontrolo rojstev in splav, a ga ne napadajo in ne zasmehujejo. S svojo preprostostjo si osvaja srca ljudi. Uči tako prepričljivo, da si mu ne upajo oporekati, vzbuja pa proteste vseh, ki jim ni všeč, da brani pravico nerojenih do življenja.

Papež — človek

Kljub vzvišenosti službe, ki jo opravlja, pokaže, da je človek. Odstranil je tančico skrivnosti, ki je do sedaj zakrivala papeževo osebnost. To se ni posrečilo niti dobremu Janezu XXIII. Na dan izvolitve je z balkona Petrove bazilike povedal, da je izvolitev sprejel iz pokorščine. Ni si je želel, ni je iskal, želel se je po kon-

v trenutkih odločitve tudi on kot nekdanj Peter na Via Apia srečal s Kristusom in mu zastavil svoj Quo vadis Domine? Šele ko je prejel odgovor, je sprejel službo in ostal v Rimu. Tu zanj odločitev ni bila lahka.

Zavedajoč se svoje človeške narave in šibkosti, je na dan ustoličenja zaklical svetu: Ljudje božji, molite za mene! To ni izraz ali prošnja iz nekega svetega egoizma, ampak življenjska potreba človeka, ki vidi pred seboj veliko težo svoje službe.

Tudi v odnosih z duhovniki svoje rimske škofije se pokaže kot človek in preprost dušni pastir. Hoče obiskati vse župnije škofije, ki jo vodi. Dan pred obiskom povabi na preprosto večerjo župnika in kaplana župnije, ki jo bo obiskal. Iz njunih ust hoče slišati o življenju v župniji, o vernikih. Tako informiran potem naslednji dan laže vzpostavi neposredni stik s prisotnimi verniki. Želi, da pozna ovce in da ovce poznajo njega.

Skrb za človekove pravice

Kot človek, ki je toliko let preživel pod komunistično diktaturo, ve, kaj pomeni kršenje človekovih pravic, zato pogosto poudarja nujnost spoštovanja človekovega dostojanstva in iz tega izhajajočih pravic. Kristjani in sploh vsi ljudje se morajo truditi, da ne

bo na svetu slabo hranjenih otrok, brez vzgoje in izobrazbe, da ne bo mladih nepripravljenih na življenje, da ne bo poljedelcev brez lastne zemlje, da ne bo zapostavljenih delavcev, da ne bodo prikrajšani na svojih pravicah, da ne bo človek izkoriščan po sočloveku niti po državi, da ne bo korupcije, da ne bodo eni imeli vsega v izobilju, drugi pa trpeli pomanjkanje, da ne bo krivic, da bo zakonodaja ščitila vse enako, da sila ne prevladuje nad resnico in pravico (Janez Pavel II. v govoru v Dominikanski republiki). Človek ima pravico ne samo do dela in kruha, ampak tudi do svobode in ljubezni, je učil že kot kardinal Wojtyła na Poljskem.

Pravice dela

Cerkev ni nikoli nehala učiti in opozarjati na pravice delovnega človeka, posebej še odvisnega od delodajalca. Janez Pavel II. to nadaljuje in doda, da ima delavec poleg pravične plače tudi pravico do spoštovanja, da se ga spoštuje kot pripadnike drugih poklicev in stanov. Ima udi pravico, da se brani pred izkoriščanjem, pravico do pomoči družbe in bližnjega, pravico do sodelležbe na napredku in do vseh sadov civilizacije. Vse to mu pripada iz naslova dostojanstva otroka božjega. Za dosego tega je potrebno takojšnje in pospešeno delo. Več morejo doprinesiti oni,

ki več imajo in več zmorejo (v nagovoru Indijancem in poljedelcem v Mehiki).

Vprašanje zasebne lastnine

Človek ima pravico do zasebne lastnine, ker je le-ta v skladu s človekovim dostojanstvom. Socialni nauk Cerkve je o tem zelo jasen in določen. Ni pa ta pravica nekaj absolutnega, ker iz nje izhajajo socialne dolžnosti. Tudi državna oblast ima pravico omejiti lastninsko pravico v izrednih primerih, kot je to učil Pij XII. in njegovi nasledniki.

Že prvi cerkveni očetje so učili, da odvišni del premoženja, to je, ki presega lastne potrebe, ne pripada lastniku, ampak potrebnim, je njihova lastnina; hočejo reči, da z odvišnim morajo pomagati sočloveku v potrebi. Janez Pavel II. to nadaljuje in dodaja, da iz lastnine ne izhajajo samo socialne dolžnosti, ampak je vsaka zadolžena s hipoteko, to je obvezo pomagati potrebnemu. Dolžnost pomagati bližnjemu v potrebi se ne nanaša samo na odvišni del premoženja, ampak se je treba tudi pritrpati od za sebe potrebnih sredstev, če to zahteva položaj sočloveka v potrebi (v otvoritvenem govoru III. konference škofov Latinske Amerike v Mehiki).

Družina in žensko vprašanje

Zdrava družina je veliko upanje Cerkve, zato nenehoma skrbi

za urejeno in krščansko družinsko življenje. Janez Pavel II. je v Puebla de los Angeles to skrb Cerkev ponovil. Spomnil je, da je tudi v naših dneh družinsko življenje v Latinski Ameriki precej neurejeno in z velikimi težavami. Veliko jih živi v skrajni revščini in stalnem pomanjkanju, v nezdravih stanovanjih, veliko jih je, ki niso ustanovljene niti ne živijo v skladu z božjo postavo. Države uzakonjajo razporoko in splav, ubijajo se nerojeni. Vse to je v veliko škodo zdravi družini in njenemu poslanstvu.

V središču družine je mati. Materinstvo je največje poslanstvo žene vseh časov in dob človeštva. Zato žena in mati zaslužita v družbi posebno mesto in spoštovanje. To poslanstvo je tudi naravno poslanstvo vsake žene, je večno in časno. Časno glede telesnega materinstva, večno pa z ozirom na važnost krščanske vzgoje otrok. Vsled tega poslanstva matere ne služi samo koristim in sreči lastnih otrok, ampak je izrednega pomena za vso človeško kulturo (v govoru o družini v splošni avdienci 10. 1. 1979).

Dolžnost krščanske dobrodelnosti

Dobrodelnost je bistvena poteza v življenju Cerkev. Priporočala jo je in jo bo priporočala skozi stoletja. Veliko vernikov, predvsem redovnikov in redovnic, se popolnoma posveča temu velikemu poslanstvu.

V letošnji postni poslanici Janez Pavel II. opozarja vernike, da naj ne stojijo na trgu v brezdelju in naj ne čakajo, da jih kdo najame. Krščanska dobrodelnost potrebuje veliko delavcev. Potrebno je pomagati bratom in sestram, ki nimajo najpotrebnejšega za življenje. Kristus, ki živi v pomanjkanju, ki je v zaporu, ki ga preganjajo, potrebuje pomoč človeka in kristjana.

Socialni nauk Cerkev ne potrebuje dopolnila drugih ideologij

Že med dvema vojnama, posebej pa še v zadnjem času, so nekateri katoličani, duhovniki in laiki, nekako zdvomili nad praktično aplikacijo socialnega nauka evangelija in Cerkev. Ti dvomi se vedno bolj širijo ob spremeljavi „teologije osvoboditve“.

V obeh primerih se dvomljivci in maloverni zatekajo po pomoč k marksizmu in njegovi revolucionarnosti. Sprejemajo krščanstvo samo za osebno versko in moralno življenje, a jim isto krščanstvo po njihovem ne služi za rešitev socialnih težav sodobne družbe, to je osvoboditev človeka od izkoriščanja po sočloveku in alienacije. So to resnične dvojke, ki so se postavile v službo marksizmu in njegovih ciljev.

Vzrok za ta pojav najdemo samo v nepoznanju evangelija in socialnega nauka Cerkev. V otvoritvenem govoru v Puebla de los Angeles je Janez Pavel II. tem

rešuje pomoči nobene revolucio-
narne ideologije za rešitev težav,
ki zadevajo človeka in človeštvo.
Evangelij in socialni nauk Cer-
kve, aplicirana na vsakokratne
razmere, rešujeta vse težave živ-
ljenja. Potrebno pa je evangelij
poznati in sprejeti, po njem ži-
veti, socialni nauk pa študirati
in praktično aplicirati. Zato pri-
poroča študij socialnega nauka
Cerkve, odklanja pa vsako iska-
nje pomoči pri marksizmu in so-
rodnih ideologijah.

Pomen narodnosti

Po več stoletjih je Bog zopet
poklical v službo Kristusovega na-
mestnika na zemlji človeka, ki ni
italijanskega rodu. To je gotovo
največje presenečenje sedanjega
stoletja, je dokaz, da Duh izbira,
kakor hoče, ne upošteva človeških
računov.

Z izvolitvijo izvoljeni ni samo
duhovni poglavar katoliške Cer-
kve, ampak je tudi najvišji pred-
stavnik vatikanske države, nje pr-
vi državljani. To velja tudi za
Janeza Pavla II. Vse to je spre-
jel, a se s tem ni odpovedal svoji
narodnosti. Ne reče nikoli, da je
sedaj samo še po poreklu polj-
skega rodu.

Ko se je predstavil Rimljanom
ob prevzemu škofije v lateranski
baziliki, se jim je predstavil kot
Poljak, ki prihaja kot od Boga
poslan novi rimski škof. Na po-

je njegova domovina Poljska, Po-
lonia Fidelis.

Tudi kot papež ljubi svojo do-
movino Poljsko. Kot kardinal in
škof v Krakovu je vernikom pri-
poročal: „...molimo za bodočnost
naše domovine! Ker jo ljubimo.
Ker jo ljubimo! Ona je naša ve-
lika ljubezen! In nihče naj si ne
držne dvomiti o naši ljubezni do
domovine, do Poljske! Nihče naj
si tega ne drzne!“ In ta domovi-
na Poljska je pod komunističnim
režimom. Kot kardinal je učil in
kot papež nas uči, da narod in
domovina ter vladajoči režim ni-
so eno in isto. Kdor hoče, lahko
razume.

Zaupanje in pogled k Bogu

Rešitev družbenih problemov
je nujna in neodložljiva. Veliko
ljudi trpi pomanjkanje, veliko jih
je zapostavljenih. Vendar samo
človeško delo za rešitev teh te-
žav ne bo uspešno. Človeštvo mo-
ra obrniti svoj pogled k Bogu,
odpreti mu mora svoja srca. Pred
2000 leti, ko je Bog poslal svoje-
ga Sina na svet, ni hotel, da bi
prišel v urejeno družbo brez kri-
vic. Kristus je s človekom delil
njegov položaj, je delal, trpel in
umrl. Kristus je govoril srcem
revnih, jih osvobodil greha, od-
prl njihovim očetom pogled v luč
večnosti, jih napolnil z veseljem
in upanjem. Isto dela Kristus tu-
di v naših dneh. Potrebno je samo,

da mu človeštvo odpre vrata svojih src (Janez Pavel II. v nagovoru delavcem v Monterrey, Mehika).

Kristus pozna človeka in če ga ta sprejme, ga bo napolnil s srečo in zadovoljstvom, mu bo pokazal resničen smisel življenja. Le tako bo srečen in zadovoljen, ker obilje tvarnih dobrin mu ne bo prineslo nikoli miru in sreče.

Te vrstice so poskus povzetka iz bogate zakladnice učiteljske službe Janeza Pavla II. v prvih

štirih mesecih njegovega pontifikata. Uči z isto zavzetostjo kot Leon XIII.

Sredi marca je bila objavljena papeževa prva okrožnica z imenom *Redemptor hominis*, ki obravnava pomen Kristusovega odrešenja za dostojanstvo človeka in njegove pravice. Okrožnica je programskega značaja in se bo treba k nje bogati vsebini in nauku še posebej povrniti.

Avgust Horvat

...Je brezpomembno, da je na Ladjo stopil človek s športnim korakom smučarja in kajakaša, sin mučeniškega slovanskega naroda, pisec del o španskem mistiku Janezu od Križa in o nemškem filozofu Maxu Schellerju, poznavalec kake desetorice jezikov, z izkušnjo škofovske službe v Marxovem imperiju?

Je prav tako brezpomembno to, da je s svojim nastopom, s svojo naravnostjo in s svojo majestetičnostjo obenem, z ljudskostjo in obenem suverenostjo kretnje tako rekoč porazil liberaloidni italijanski tisk, ki si je mencial oči ob tem novem dokazu mladosti in vitalnosti Cerkve?

Ne, vse to nikakor ni brez pomena. Vse to je z očitnim posegom Previdnosti dano v tolažbo tistim, ki verujejo, in v znamenje tistim, ki iščejo. Kristusov prapor ni še nikoli zaplapolal tako visoko nad svetom: kdor ga hoče videti, ga vidi.

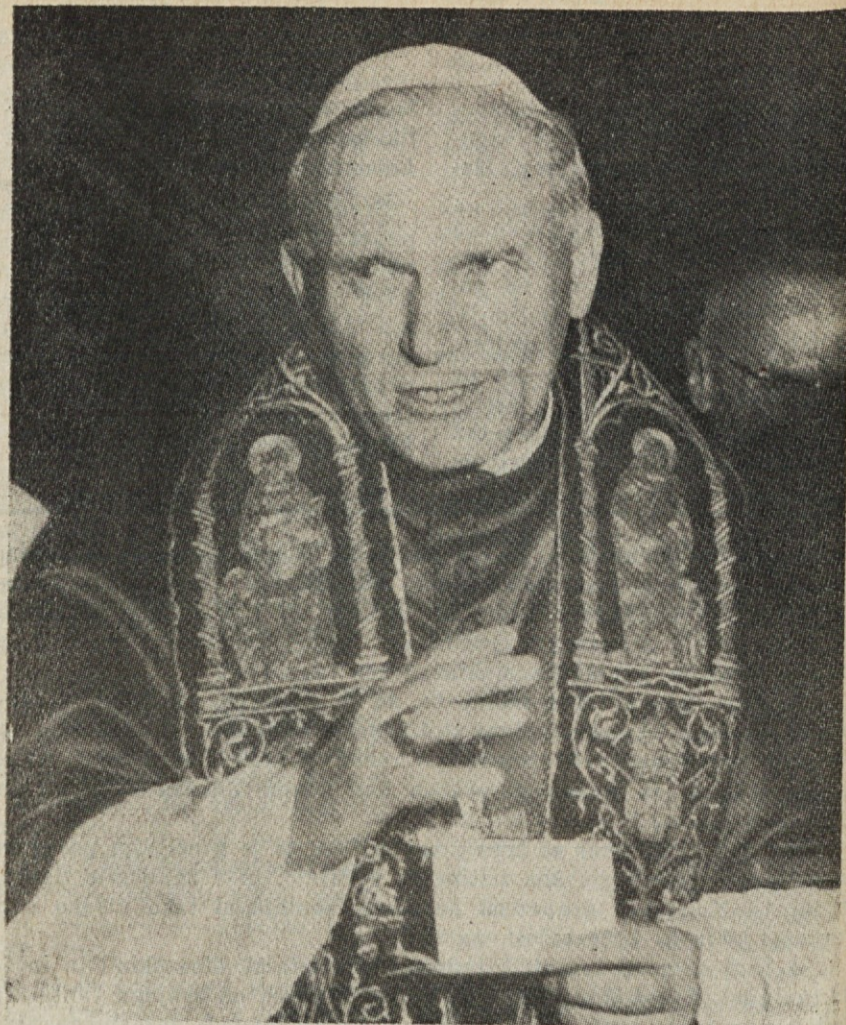
A tudi z vsemi svojimi izrednimi kvalitetami, človeškimi in intelektualnimi, Karol Wojtyła ne bo mogel biti več od svojega Učitelja: tudi on bo tujec sredi sveta, izpostavljen njegovemu nerazumevanju, če ne njegovemu sovraštvu.

A to sovraštvo ne bo doseglo ljubezni vseh tistih, ki bodo gledali v njem skrivnostno prisotnost Njega, ki ostaja tudi v tem nevtronskem temnenju Pot, Resnica in Življenje.

Voščilo slovenskih katoličanov temu bratu Poljaku se seveda obarva s pristrčnostjo našega skupnega slovanskega meridiana... To je srečen občutek praznične domačnosti, od katere ti Krakov takole od daleč zadiši po Ljubljani...

Srečno, sin „Trpečega sonca“, proti obalam tretjega tisočletja!

Alojz Rebula

Karol Wojtyła

DELAVEC TOVARNE OROŽJA

Nimam oblasti nad usodo zemeljske oble; ne vodim vojn.
Sem s Teboj ali proti Tebi? Ne vem.

Grešim pa ne!

Prav tega me je groza:

da sam ne grešim in nimam vpliva,
a stružim neznatne drobce, pripravljam delčke uničenja —
in nimam pregleda nad celoto in človekovo usodo.

Jaz bi ustvaril drugačno celoto in drugačno usodo,
(ampak kako brez drobcev?)

kjer bi bil jaz sam ali katerikoli drug človek
edina pravična in sveta stvar,
ki je nihče ne bi mogel zbrisati s svojimi deli
in zanikati s svojo besedo.

Svet, ki ga ustvarjam, ni dober, —
toda tudi slabega sveta ne ustvarjam!

Kaj je to že dovolj?

DELAVEC TOVARNE AVTOMOBILOV

Izpod mojih prstov prihajajo elegantni modeli —
odšumevajo vzdolž daljnih cest.

Vendar pa sam ne dirjam z njimi po tlaku neznanih cest.
ne urejam njih prometa, na to misli redar.

Odslej bodo govorila vozila — meni so vzeli besedo.

Moja duša pa je odprta. Hočem razumeti:
proti komu se bojujem? Za koga živim?

Glej, to so misli, močnejše od besed.

Odgovora ni. Ne postavljal takšnih vprašanj preglasno.

Vrni se sam kakor vsak dan ob šestih zjutraj.

Kako veš, da tehtnico sveta prevegne edinole človek?

SLEPCI

Udarjamo z belimi palicami po tlaku,
da se obdamo z varno razdaljo.

Vsak korak je naporen.

V votlih zenicah umira svet,

tako nepodoben sam sebi.

O, ta svet, ki ni sestavljen iz barv, ampak iz zvokov —
(silhuete, zarisi šepetov).

Pomisli, s kakšnim naporom dozorevaš celovit,

ko ti vselej ostaja samo del
in moraš prav tistega izbrati.

S kakšnim veseljem bi si vsak od nas naložil vse neznansko breme onih,
ki — brez bele palice — objemajo vse prostorje.

Bi nam kdo mogel dopovedati, da kdo doživlja krivice večje od naših?
Bi nas kdo mogel prepričati, da je lahko v slepoti radost?

Prevedla Zora Tavčar

VLADIMIR TRUHLAR O JOSIPU MURNU

Pesmi so bile višek Murnovega samouresničevanja. Kakó je bilo drugače z njegovim življenjem — vemo, v kolikšno krhkost je moglo prehajati... Je pa Murn tudi sredi svoje krhkosti Kristusa visoko cenil in vanj veroval. 10. julija 1899 je pisal Ivu Šorliju: Kristus je „največji etik in filozof-reformator, ki je imel v sebi najčistejše božanstvo in najjasnejše cilje; človek, ki je svoj lastni materialistični jaz (in kako težko je to!) popolnoma namestil z vsem človeštvom in njemu posvetil svoj genij. Če se more sploh v kaj verovati, tak gotovo v tega zamaknjenega realista. Koliko večje pa je vse še, če moremo biti prepričani, da je bil to človek kot mi! Njegovih nazorov je bil Tolstoj, največji apostelj njegov, po mojih mislih. Moderna svedea ne priznava več tega blagega altruizma, rekoč, da je čakanje na *božjo pomoč* škodljivo naši energiji in strah pred večno kaznijo nesmisel. Ali pa nismo mi sami po *svojem boljšem delu božanski* in ni človek ustvarjen zato, da dobro in plemenito dela? In ali ni očitanje vesti ravno dokaz za to?...”

11. aprila 1899 je Murn poročal Otonu Župančiču: „...Ketteja najbrž s Cankarjem ne bosta več videla živega — težko da maja učaka. Upal sem dolgo, da se izdravi, pa jetika ga ima že preveč v oblasti. Ti bi se ga ustrašil. Kalan ga je včeraj obiskal in obljubil kmalu spet priti. Mož (g. Kalan) misli na sv. zakramente. Zdrav! Tvoj vdani Josip Murn.“ Pred svojo smrtjo jih je tudi sam dvakrat prejel. Fran Bolka je pisal 26. junija 1901 Ivanu Prijatelju: „...V ponedeljek, 17. t. m., je bil pri pameti, toda ni mogel več govoriti. Noč se je nagnila čez polnoč. Pričel je hropsti, medtem je Polonci in teti (svoji) rekel: „Molit, molit!“ Kmalu nato je zaspal za vedno, spravljen z Bogom in ljudmi.“

(Iz eseja Transcendencja in religija v poeziji Josipa Murna, v knjigi Doživetje Absolutnega v slovenskem leposlovju.)

v družini

VEČ ODKRITOSRČNOSTI

Sloga v številnih zakonih ne šepa morda zato, ker so se „skregali“, temveč nasprotno predvsem le zaradi tega, ker preveč molčijo. Premalo med seboj občujejo, premalo si medsebojno izmenjajo misli in želje. Posledica je, da se vedno manj poznajo, tujci so drug drugemu, čeprav pri isti mizi jedo in v isti postelji spijo. Tako se nabira na obeh straneh polno tihega nezadovoljstva, gneva in neutešenosti ter predsodkov.

Martin: „Moje življenje je bil en sam maratonski tek, hajka za zaslužkom.“

Vprašanje ženi Heleni: „Kako pa ste se vi počutili v času njegove odsotnosti?“

Helena: „Dolgčas mi je bilo in skrbelo me je.“

Martin: „Zakaj mi nisi tega povedala?“

Helena: „Ker me nisi nič vprašal.“

Martin: „Toda ti meni nisi nikoli povedala, kako se počutiš! Če bi bil jaz to vedel, bi bil že davno opustil ta potovanja.“

Tako: potrebovala sta 23 let, potratila veliko življenjske moči in sreča jima je stekala po vodi, preden sta si razodela svoja čustva in želje, ko sta oba isto želela, čeprav nasprotno ravnala.

Mnogi namreč menijo, da odkritost v zakonu ni dobra, da je bolje ohranjati pred drugim lepo pročelje (fasado) ali podobo samega sebe; da je v ta namen dobro včasih celo malo prevare, laži in zvijače, samo da se človek ne razgali. V času, ko so padli prejšnji spolni tabuji in ljudje brez sramu razgaljajo svoja telesa eden pred drugim, so prav taki ljudje za čuda nedosledno sramežljivi v odkrivanju svoje duhovne notranjosti.

„Golo resnico“ povedati je surovo, okrutno, tako se izgovarjajo. Toda pri tej „goli resnici“ zamenjavajo odkritosrčnost z brezobzirnostjo. Ko govorijo o goli resnici, mislijo le na brezobzirno surovost. Toda gola resnica ni isto, kar je čista resnica. Čista resnica je lahko polna obzirnosti do samega sebe in do

tistega, ki smo mu jo sporočili. „Gola resnica“ ni več „čista“ resnica, ker je že pomešana s surovostjo, žalitvami, sebično brezobzirnostjo; je krivična, ker ni izraz resnicoljubnosti, temveč le trenutnega razpoloženja.

Če mož ženo, ki se dolgo preoblači za skupno pot v mesto, zunaj nestrpno čaka in potem naderi: „No, zdaj pa izглеdaš ravno tako zmečkano kakor prej,“ potem je to „gola“, zato pa nečista resnica, ker je dodal očitek; če pa isti mož zjutraj pri zajtrku po skupno prebedeni (naporni) noči reče: „Ne vem, kateri danes bolj klavrno izgleda,“ potem je to čista resnica brez žalitve. „Glas je“, pravijo, „ki dela glasbo“. Vse je odvisno od glasu: kako poveš, kdaj poveš, kako je razpoložen govornik in njegov sobesednik.

Sicer pa ljudje govorijo navadno drug mimo drugega, kadar si ponujajo „golo resnico“. Sobesednik v prepiru malokdaj prav poslušaja, kaj mu pove njegov partner, pač pa misli le na to, kaj mu bo odgovoril, kako ga bo „nazaj zabil“. To niso pogovori,

temveč dvogovori.

Zelo bi bilo vzgojno, če bi zakonci dali svoje pogovore posneti kdaj na magnetofonski trak. To nekateri tudi že delajo; zlasti če jih kdo posname, ko se tega niti ne zavedajo. Ponovno izjavljajo, da kar zardevajo, ko slišijo sami sebe, kako nemogoči so v svojem občevanju.

Mož ugotavlja, da se šele zdaj zaveda, kako pogosto kar preseka ženine besede in kako se le malokdaj za njene besede sploh kaj zmeni. Obratno ugotavlja žena, da je šele zdaj videla (pravzaprav slišala), kako sitna in godrnjava je, in kako se stalno „brani“ (čeprav ji nihče nič ne očita) in vedno isto ponavlja. Oba pa soglasno skleneta; od zdaj naprej morajo biti najini pogovori res „pogovori“, v katerih drug drugemu odkrito govoriva, se zavzeto poslušava in iskreno razumeva.

Če si vsak dan odkritosrečno izmenjata misli in čustva, včasih tudi že kar brez besed, dovolj s pogledom ali z drugimi čuti, so to res zlata vredni pogovori.

Anton Trstenjak

ALI JE IZBIRA MOŽNA?

V нравnem življenju gre za svobodno odločitev vesti. Kdor se hoče svobodno odločiti, mora imeti na voljo več možnosti, ki jih v njihovi vrednosti in posledicah

pozna in presodi in med seboj primerja. Šele potem lahko izbere. Dokler človek ne izbere in se ne odloči, pomeni njegova svoboda le možnost za izbiranje. Šele ko se

„Gorenjska svatba“ (Maksim Gaspari)

je odločil in izbral, je svoboda dobila svoj smisel. Kdor je prav in dobro izbral, je pravilno uporabil svojo svobodo. Kdor se je napačno odločil in izbral slabo, je svojo svobodo zlorabil.

V življenju na npravnem področju ni mogoče ostati nevtralen in neodločen. Človek se mora odločiti in izbrati ali dobro ali slabo, ali proti lastni vesti ali pa po prepričanju lastne vesti. Tretje možnosti ni. Življenje samo torej sili človeka, da se odloči. Ker pa ima razum in svobodno voljo, mora svobodno izbrati. S tako izbi-

ro se človek opredeli in samega sebe razodene in oblikuje kot dobrega ali slabega. Na eni strani dejanja le pokažejo, kakšen je človek v svoji notranjosti, na drugi strani pa svobodne odločitve in dejanja vplivajo na človekovo osebnost in jo utrjujejo v dobrem ali slabem. Ali je odločitev v konkretnem položaju dobra ali slaba, za to je v prvi vrsti merodajna lastna vest. Odkod pa veste, kaj je prav? Iz npravnih zakonov, ki izvirajo iz resničnosti in božjega razodetja. Ker pa večina ljudi nima ne časa ne zmož-

nosti, da bi na podlagi lastne izkušnje in razmišljanja prišla do jasnega spoznanja nraavnih norm, so potrebne razne avtoritete, ki povedo, kaj je prav. Taka avtoriteta so Cerkev, družba, starši, vzgojitelji, strokovnjaki in sploh vsi, do katerih ima človek zaupanje in je pripravljen, da se od njih da poučiti in jih uboga.

Pokorščina avtoriteti pa ni možna brez posredovanja lastne vesti. Le toliko sme in mora zrel in svoboden človek ubogati avtoriteto, kolikor je v svoji vesti prepričan, da od nje zve, kaj je prav. „Slepa“ pokorščina, v kateri bi človek tako rekoč izločil svojo vest in enostavno ubogal, ne da bi si bil na jasnem, ali je to zanj prav ali ne, je vedno napačna. Nikdar ni vesti in svobodne odločitve mogoče „nadomestiti“ z zunanjo avtoriteto in enostavno nanjo zvaliti odgovornost. Seveda to velja za zrelega in samostojnega človeka, ki je sposoben sprejeti odgovornost po lastni vesti. Pri otroku in mladostniku in pri tistem, ki lastne sodbe v vesti ni sposoben, je potrebno drugačno avtoritativno vodstvo v življenju.

Nekateri mislijo, da je mogoče izbirati med avtoriteto in lastno vestjo. „Rajši poslušam Boga in Cerkev, kakor pa odločam po lastni vesti“, pravijo eni. „Rajši se odločam po lastni vesti, kakor pa da poslušam in ubogam druge“, pravijo drugi. Oboje je napačno. Kdor izigrava med seboj avtoriteto, ki posreduje nraavne norme, in vest, ki jih spre-

jema, s tem razodeva, da ni razumel ne smisla nraavne avtoritete in ne vesti. Ves smisel avtoritete in norm, ki jih avtoriteta oznanja in posreduje, je, da zadenejo in dosežejo vest. In smisel vesti je, da je odprta do norm, zapovedi in zakonov, ki jih posreduje avtoriteta.

Vsaka norma, ki jo posreduje kaka avtoriteta, je toliko obvezna za posameznega človeka, kolikor njeno obveznost uvidi in sprejme po lastni vesti. Nikdar ni mogoče mirno in izven vesti človeku naložiti moralno obveznost. Kdor po vesti sprejme obveznost, ki prihaja od norme, ki jo uči avtoriteta, je s tem od zunaj naloženo normo sprejel kot sestavni del lastnega osebnega prepričanja. S tem obveznost ne prihaja več od zunaj, kakor da bi bila človeku naložena proti lastnemu prepričanju, ampak od znotraj, iz lastnega prepričanja in iz lastne svobodne odločitve.

Morda se na prvi pogled to razmišljanje zdi teoretično in brez neposrednega pomena. Konkretni zgledi iz življenja pa pokažejo, kako odločilne važnosti je za razumevanje pokorščine in razmerja do avtoritete ter za pravo pojmovanje osebne svobode in odgovornosti ne samo v zakonski skupnosti in družini, ampak tudi v Cerkvi in družbi sploh. Ne samo uspeh vzgoje, ampak vsega nraavnega življenja zavisi v veliki meri od pravilnega razumevanja razmerja med avtoriteto in svobodo po lastni vesti.

Lojze Šuštar

La Mladina

600 tisoč argentinskih ljudi na romanju v Luján

V soboto 30. septembra 1978 ob 2 popoldne se je napotila iz cerkve sv. Kajetana v buenosaireški mestni četrti Liniers mladinska romarska skupina v najznamenitejše Marijino božjepotno svetišče v Argentini — v Luján. Romali so peš in sicer že četrto leto. To romanje je bilo nemara najvažnejša mladinska verska manifestacija — navdušena, nepregledno množična, zanosna in vesela, ganljiva in srečna — kar jih pomni dežela. Romarska vrsta je bila dolga že spočetka, vanjo pa so vstopali novi fantje in dekleta vseskozi med skoraj 70 km dolgim verskim pohodom in skoz 18 trdih ur peš hoje.

Mladini so se pridruževali tudi odrasli ter otroci in starejši verniki, da bi množično počastili božjo Mater in jo prosili za mir med

Argentino in Čilom, za duhovniške in redovniške poklice in za mirno sožitje v deželi. Molili so tudi za tedaj umrlega papeža Janeza Pavla I.

Geslo romanja je bilo: „Mati, tu imaš svoje otroke“, odmeval pa je tudi splošen vzklik: „Hočemo mir!“

Mladi ljudje so bili utrujeni, nekateri kar izčrpani, pa vendar srečni, da so uresničili naporno romanje. Nekateri so si čez čelo zavezali trakove, drugi so imeli na glavah vsakovrstne pisane klobuke ali čepice, v rokah pa kakršnekoli palice, ki so jim bile kot molčeči sopotniki. Skoraj 5 ur je pipekalo pomladansko sonce.

V nedeljo so se pridružili romarjem 9. župnijskega romanja buenosaireške nadškofije, ki so priromali z vlaki in avtobusi ter

osebnimi avtomobili. Somaševanje je vodil nadškof kardinal Juan Carlos Aramburu. Pred koncem maše je neki fant iz Buenos Airesa zmolil molitev in obljubo mladine.

V njej je izpovedal, da so prišli peš do Marijinega svetišča s prošnjo za mir v deželi in za srečo vsega naroda; povedal, da človek pri vsem išče srečo, prevečkrat po lažni lahki poti; počasi spoznava, da se doživlja veselje, če se plemenito zavzema za druge, in odkriva srečo v preprostih zadoščenjih: veselje bivanja in življenja, veselje poštene in blagoslovljene ljubezni, veselje do dela, veselje zavoljo spolnjene dolžnosti, veselje zavoljo neomadeževanega življenja, zavoljo služenja bližnjim, zavoljo deleženja svojih bridkosti in radosti z drugimi, veselje v požrtvovalnosti. Vir resničnega, globokega, trajnega veselja je pa v Kristusu.

Dejal je, da hočejo biti pričevalci božje ljubezni med vso argentinsko mladino. Da smo člani božjega ljudstva, Jezusove družine, je naš ponos. To pa nam nalaga dolžnosti. Vso svojo mladostno silo in srčno plemenitost hočemo posvetiti služenju Cerkvi, službi Jezusu v njegovih bratih, da bi gradili takšno domovino, v kateri bo zares vladala resnica, pravica, ljubezen in mir.

Lepo je bilo poslušati vzklike veselja, da so se lahko udeležili romanja, da so hodili in prišli na cilj. Lepo je bilo videti ginjene in

vnete obraze, ki so izražali neomejeno zaupanje v Marijo. Lepo je bilo videti izraze uslužnosti, odgovornosti, pristrčnosti. Samo tako so lahko vztrajali v naporu, pomagali izčrpanim in ožuljenim tovarišem, peli in molili skoraj vso pot in spodbujali še druge.

V procesiji si videl mlade ljudi iz Buenos Airesa in njegovih predmestij, iz La Plate in Mar del Plate, pa tudi iz drugih oddaljenejših krajev, ki so čakali na to priložnost, da spolnijo zaobljubo Mariji, v družbi z drugimi sobrati v veri in v pobožnosti do lujanske Matere božje.

Razdalja je bila velika, korak je postajal počasnejši in vse težji, misel na cilj pa je dajala vedno novih moči.

Prvi romarji so prispeli v Luján ob 3 zjutraj. Od tedaj naprej pa se tok ni več prekinil. Romarske palice so odlagali pred baziliko, vstopali vanjo do kraja utrujeni, pred Marijinim kipom pa šepetali: „Mati, tu imaš svoje otroke!“

Vse to so delali s presenetljivo notranjo močjo in poglobljeno zavestjo; videti je bilo vse bolj dozorelo kot leto prej. Dihal si res ozračje molitve in češčenja. Jedro romarjev je prispelo okrog 9. ure. Določiti približno število romarjev ni lahko. Po presoji opazovalcev iz vojaških helikopterjev je bilo okrog šeststo tisoč deklet in fantov.

— — —

Kdo organizira to romanje?

Buenosaireška nadškofija ima pastoralno ekipo za mladino.. Ta ekipa je organizirala že 4. leto to romanje. V ekipi so štirje duhovniki, iz vsake vikarije po eden, duhovnik koordinator in en škof kot svetovalec. Po določbi nadškofa Aramburuja skrbi ta ekipa za tista mladinska gibanja in skupine, ki ne pripadajo nobeni nadškofijski ustanovi ali organizaciji.

Cilji te ekipe so:

1. Usmerjati delo k dušno pastirskim namenom, ki jih ima nadškof, saj je on tisti, ki v Kristusovem imenu vodi, uči in posvečuje božje ljudstvo buenosaireške nadškofije.

Ekipa hoče opravljati naloge Cerkve, hoče, da bi se mladi ljudje čutili člani Cerkve, da bi Cerkev radi imeli, da bi se ji

brezpogojno predali. Zavrača torej sleherno lažno nasprotje med Kristusom in Cerkvijo, med karizmatično in uradno ali hierarhično Cerkvijo in vse, kar njej nasprotuje, saj je en sam Kristus, Glava božjega ljudstva ali Cerkve, katere živi udje smò in ki roma skozi zgodovino. Po božjem načrtu ni Kristusa brez Cerkve in ta ima vodstvo, nauk in zakramente ter postave za povezavo in rast. Zato ta pastoralna ekipa ne ukrepa ničesar mimo škofa.

2. Nadškof želi, da je neka pastoralna linija, zato priporoča ekipa odkrit in jasen pogovor, brez predsodkov, z vsemi ustanovami, ki delujejo v nadškofiji, še posebej med mladimi, da bi dosegli med vsemi neko usklajevanje, ki pa upošteva posebnosti sleherne ustanove, da bi se le med seboj bogatili in dopolnjevali.

3. Ekipa nikakor noče mešati štrene voditeljem in duhovnim vodjem na župnijah. Njen poseben namen je načrtovati usmerjanje in koordinacijo neorganiziranih mladinskih gibanj. Vse teži k evangelizaciji, kot jo je nakažal papež Pavel VI. v spodbudi o evangelizaciji, in ki je bistveno poslanstvo Cerkve.

Evangelizacija izgubi veliko svoje moči in učinkovitosti, če ne upošteva konkretnega ljudstva, na katerega se obrača, če ne uporablja njegove govornice, njegovih znamenj, pravi omenje-

ni dokument (63). Ena od konkretnih oblik argentinske mladine je oznanjati in izpričevati vero ljudstva, ki roma k Očetu, s peš romanjem v Marijino sveetišče.

Je to oblika oznanjevanja množicam, oddaljenim od Cerkve, saj krščansko oznanilo ne sme biti le za majhne skupine.

„Evangelizacija bo vedno vsebovala tudi jasno izpoved, da je v Jezusu Kristusu vsakemu človeku ponudeno odrešenje...“ (E 27).

To oznanilo odrešenja je evangeljsko, osredotočeno na božje kraljestvo, z evangeljskim gledanjem na človeka in terja nujno spreobrnjenje ter izključuje nasilje, ker ni krščansko ne evangeljsko.

Romanje ni osamljen dogodek v teku cerkvenega leta. Bilo naj

bi priprava na božič, da bi Kristus, ki ga častimo v jaslicah, postajal zares središče naše vere v svetih opravih vélikega tedna, ki ponavzočujejo njegovo trpljenje, smrt in vstajenje. Množična udeležba mladih pri teh opravilih se sklene z molitvenim bedenjem v pričakovanju Svetega Duha o binškoštih in s počaščenjem sv. Rešnjega telesa pri telovski procesiji.

Vsa ta opravila imajo svojo osnovo in povezavo v liturgičnem letu, ki ga Cerkev obhaja in doživlja.

To je razlaga in razlog teh množičnih ljudskih verskih opravil, in zato so neosnovana sumničenja, nezaupanja in strah, da bi šlo pri vsem tem za politizacijo ali „populizem“.

Janez Pintar

DVOJNA NALOGA MLADIH

Vsaka slovenska skupnost izven domovine je velikanskega pomena. Več kot jih je, lažje se bomo ohranili kot narodnostna skupnost v Argentini. Da je ta skupnost nekaj vredna, so nam dokaz besede političnega kaznjenca (dr. Vojka) v socialistični — za nas komunistični — Jugoslaviji, ki je napisal: „Želiš poznati zemljo slovensko, pojdi v Slovenijo; hočeš spoznati zavedne Slovence, pojdi v Argentino!“ Da

je pri nas — kljub tuji zemlji — lepo, je vedno trdil pisatelj Maurser. Čudno bi bilo, da bi vi mladi prav ničesar ne ohranili, kar ste tolikokrat slišali. Vi mladi imate pravico, da tudi kritično gledate delo v slovenski skupnosti, vendar vaša kritika je upravičena, če je konstruktivna, to se pravi, vam marsikaj ne ugaja, pa imate voljo sodelovati pri izboljšanju, ker skupnost potrebuje delavcev, ne samo govornikov.

Naloga vas mladih je v glavnem dvojna. Biti in ostati delaven član slovenske skupnosti in — če je le mogoče — ustvariti si bodočo družino iz slovenske skupnosti. To niso nikakršni ukazi, ampak opozorila, ki je boljše, da so zgodna kakor kasna. Že večkrat sem

poudarila: Slovenci nismo ne boljši ne slabši od drugih narodnosti, ampak različni. Na vas leži, ali se boste te posebnosti zavedali, jo prav cenili in zato tudi bodoče rodove ohranili.

Joža Andrejak

SLOVENIJA V SVETU — CILJ NAS VSEH

Slovenskih staršev potomec naj bi ne ostal zadovoljen samo z majčkenim znanjem, ki si ga je usvojil v srednješolskem tečaju. Naj bi ne bilo nikogar, ki bi ostal na tej stopnji: nujno je izpopolnjevanje znanja materinega jezika.

Vprašanje pa je, na kak način naj se vsak izpopolnjuje v znanju slovenščine. Bogatiti mora predvsem svoj besedni zaklad, in za to je potrebno branje slovenskih listov in seveda knjig. Knjig, da, iz raznih panog, ne samo literature. Tudi kako zahtevnejšo, mor-da celo znanstveno knjigo je treba preštudirati.

Drugi, še popolnejši način izpopolnjevanja zahteva več žrtev, posebno od tistih, ki so se odločili za nadaljnji študij na tukajšnjih univerzah. Slovenski oddelek Ukrajinske filozofske fakultete v Buenos Airesu pričakuje slovenskih akademikov. Kljub vsem težkočam in težavam bi bilo res potrebno, da bi akademiki pridobili poleg svoje strokovne

izobrazbe tudi višjo stopnjo v slovenski izobrazbi.

Čemu pa naj bi se izpopolnjevali v materinem jeziku? Zašto, ker nas vse veže slovenska kri, ki nas združuje v slovensko skupnost. Ta pa bo mogla živeti v zdomstvu le, če bodo člani te skupnosti zvesti slovenstvu — jeziku, običajem in tradiciji prednikov svojih slovenskih staršev.

Slovenija v svetu ne sme biti samo sen nekaterih zanesenjakov, ampak mora postati cilj nas vseh. Mi v Argentini naj bi tudi v bodoče prednjačili v delu za obstoj svobodne slovenske misli. To pa je v veliki meri odvisno od odraščajočega rodu slovenske krvi v Argentini. Mladina, ki se zaveda svojega pokolenja, more in mora sodelovati pri oblikovanju slovenskega naroda in tudi pri delu za svobodo domovine. Mnogo je načinov za to delo: Najenostavnejše — uveljavljanje v velikem svetu v svojih poklicih brez zatajevanja svojega izvora. Potem pa so še drugi, po-

polnejši načini: aktivno udejstvo-
vanje v zdomskih organizacijah
in ustanovah, kulturnih in poli-
tičnih in ne samo v mladinskih
organizacijah. Tudi povezava mla-
dine po vseh celinah še čaka na

idealista, seveda vztrajnega in
požrtvovalnega, ki bo znal nav-
dušiti mladino slovenskega rodu
po svetu za borbo za svobodno
Slovenijo.

Slavimir Batagelj

VEDENJE NA DELOVNEM MESTU

Karkoli ste — delavec, name-
ščenc, vzgojitelj, znanstvenik —
zmeraj delajte vestno in marlji-
vo.

Na ulici, na obisku, v gledali-
šču, povsod v javnosti hočete bi-
ti vpljudni. Pa pridete na svoje
delovno mesto in že se vam zdi,
da vpljudnost ni več potrebna. Za-
kaj? Ker ste med sebi enakimi
in moškimi? Ali ker so ženske, ki
delajo z vami, zgolj nameščenske?

Vendar — danes vsi delamo in
zato ocenjujemo žensko ali moške-
ga po njegovem vedenju na de-
lovnem mestu.

Prihod na delovno mesto

Osebj, ženske in moške, mora-
mo zmeraj pozdraviti — ko pride-
te in ko odidete. Seveda boste
najprej pozdravili ženske. Če ste
navajeni dati roko, ne pozabite,
da je ženska tista, ki vam jo
najprej ponudi. Pri tem ji ni tre-
ba vstati. Zanemarjanja te dol-
žnosti ne morete opravičiti ne z
zaposlenostjo ne s položajem. Ni-
ste se pa dolžni spustiti v pogo-
vor. Če ste redkih besed ali če
se vam mudi, so dovolj dve, tri

besede, da v prijaznem soglasju
z vsemi, ki so okrog vas, začne-
te ali zaključite dan brez izgube
dragocenega časa.

Delavnica ni ječa, vi ne njen
ravnatelj, ni vojašnica, ki ste v
nji komandant. Če nočete odpi-
rati ran samoljublja, zbrišite vse
položajske in družbene razlike.
Gledanje z viška in surovost uni-
čujeta možnost za primerno so-
žitje.

Bodite vodilni ali poslednji —
nikoli ničesar ne ženite čez me-
ro, zmeraj krotite svoje živce in
svoj značaj.

Med enakimi

Držite se — ne umikajte se
brez vzroka ali iz strahu. Tisoč
drobnih težav je neločljivo pove-
zanih s skupnim življenjem med
štirimi stenami. Pustite, da ima-
jo vaši tovariši svoje navade, do-
kler vam niso v hoteno napoto ali
škodo. Predvsem pa nikoli brez-
končnih trenj, norčevanj in ne-
nehnih ugovorov. Če je treba kaj
urediti, spremeniti, popraviti, sto-
rite čimprej, na kratko, s čim
manj strasti v izrazu in glasu.

Ukazovanje

Kadar ukazujete, bodite natančni in jasni in — brez ošabnosti. Jeza, neprimerne besede, sumničenje dokazujejo povprečnost srca in ozkost duha. Podobni ste otroku, ki se ne zna krotiti pa tolče z ного ob tla.

Odnosi in razdalja

Bodite uslužni in vljudni, a ohranjajte enako razmerje do „višjih“ in „nižjih“. Varujte svoje človeško dostojanstvo in to tako, da niste ne hladni niti domači. Obojestranska zadržanost je gotovo vir idealnih odnosov.

Molčečnost in previdnost

Ne razglašajte zaupnih uradnih zadev (pisma, telefonski pogovori, obiski, seje). Ne delajte zdráh, bojte se „družin“ in klanov.

Odnos do „nižjih“

Če ste „višji“, se ne pritožujte čez „nižje“, ne govorite slabo o njih, tudi ne o tistih, ki so vam enaki ali nad vami. Uničili boste ne le svoj, ampak tudi njihov ugled.

Odnos do „višjih“

Če ste „nižji“, nikar ne zlorablajte zaupanja ali slabosti „višjega“. Nekega dne boste obžalovali, ker ste prekoračili mejo.

Pa še to

In na konec: nikoli ne govorite

preveč odprto in podrobno o svojih zadevah.

Sploh pa velja, da morata biti življenje v službi in zasebno življenje popolnoma ločena.

Vedenje do dela

So ljudje, ki pustijo, da namesto njih delajo drugi.

So ljudje, ki samo govorijo, delajo pa nič.

Človekova čast izhaja iz dela.

Človek toliko velja, kot plača? Ne. Pač pa: toliko velja, kar dela. Bi moral toliko veljati.

Delu čast in oblast.

Delo nam mora postati opravilo, poslanstvo, usoda.

Ne moremo si zamišljati svojega življenja brez dela, saj nam mnogo pomeni.

Osebnostno delo

Delo ni samo služba.

Obstaja tudi osebno delo po službi. Delo za najbližje.

Nekateri opravijo svojo službo, potem hočejo pa biti prosti. Takšni nemara preveč ali celo popolnoma zanemarjajo delo na sebi. Čim več naredimo iz sebe, tem več lahko dajemo drugim. In še nekaj: če se bomo navadili na delo po službi, ne bomo nikoli tožili, da nam je dolgčas.

Navsezadnje pa: ali ni nujno, da človek zapusti vsaj drobne sledove za sabo, da skuša izrabiti vse svoje moči in darove, saj le tako lahko dopolni svojo usodo, se ves uresniči in pomaga k uresničenju drugim.

Že otroke je treba navajati k delu, Niso važne le šolske petice, še bolj pomembno je, da se otrok navadi na delo, da v delu odkrije vrednost in smisel.

Poleg učenja naj že deklice pomalem tudi delajo, pospravljajo, posnažijo, zašijejo. Delo je stik z življenjem, življenje pa terja glavo in roke.

So matere, ki vse same delajo, otroci pa križem rok ali pa pred televizijskim zaslonom ali pa v kinu in barih. Naj kar mati gara, pravijo, mati pa: Oh, privoščim jim, saj so še mladi, glavno, da imajo dobro srce.

Kdor se zmlada ne navadi na delo, se tudi kasneje ne bo. Slabo si vzgojil človeka, če ga nisi za delo. Škodil si njemu, škodil si družbi, dal si ji trota in zajedalca.

So ljudje, ki sloné na lopati, medtem ko tovarišem lije pot iz telesa. So, ki sloné ob telefonu in srebajo kavico in mirno puste, da drugi opravijo njihovo delo. Kakšno surovo obnašanje!

Veliko je mož, ki ne pomagajo utrujenim ženam pri njihovem „ženskem“ delu. Kakšno turško obnašanje!

Garanje ni delo

Mnogi garajo od zore do mraka in nimajo niti trenutka za osrečujoče delo. Garanje ni delo. A koliko jih je, ki morajo samo garati!

Srečni smo, kadar slišimo: Hvala za vaše delo! Ali: To ste odlično napravili! — Mnogo je pridnih, tihih delavcev, ki jih nikoli nihče ne pohvali.

Si direktor? Predstojnik? Se kdaj zahvališ ljudem za njihov trud?

Si človek? Kolega? Kristjan? Pa se spomniš kdaj na napore, ki jih drugi opravljajo v tvojo korist?

Delo nas druži — vse ljudi, ves svet v eno samo družino.

Vsako delo je častno. Vsako delo, ki ga temeljito opravljaš, je težko. Ni gosposkega in proletarskega dela. Delo je delo. Samo dva razreda sta: delavni in razred lenuhov. Mravelj in zajedalcev, ustvarjalcev in trotov. Da — ljudi in lene drhali.

Vsako delo zasluži pošteno in pravično plačilo. Delo — ne lepe oči ne simpatija ne sorodstvo ne klikarstvo ne politična pripadnost ne zgolj položaj.

Poštenost in pravičnost

Poštenost in pravičnost sta najvišji obliki našega vedenja.

Ni neznano, da mnogi prejemajo, česar ne zaslužijo, in mnogi ne dobe, do česar imajo pravičo. In ni neznano, da oškodovanca bolj boli krivica kot krivično plačilo. Zato pravično odmerjaj, če sodeluješ pri določevanju prejemkov svojih tovarišev.

Malo veljajo, ki neupravičeno

večajo svoje dohodke, ki izrabljajo svoj položaj za pridobitev različnih ugodnosti (posojila, stanovanje itd.).

Ti in pogum

K dobremu vedenju sodi tudi pogum. Kdor se boji nastopiti zoper krivico, jo dopušča.

Ti in denar

Nekaterim nikoli ni dovolj denarja. Pohlepno ga grabijo na kup in to kakorkoli, le z delom ne. Ali je pošteno, povečavati si dohodek s tem, da ga zmanjšuješ drugim? Če te ima v oblasti pohlep po denarju, ne boš nikoli človeški, se ne boš nikoli pošteno obnašal.

Ne bodi stiskač in ne bodi razsipnež. Če moreš, pomagaj človeku v nesreči. Dajaj v dobre namene. Daš kdaj?

Daješ le za cunje, bencin, meso in pijačo — ali kdaj tudi za knjige, za koncert in gledališče?

Vedenje do skupne lastnine

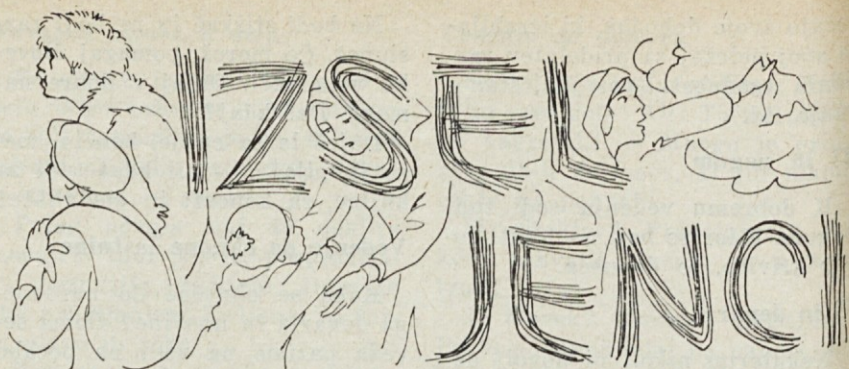
Kako se obnašaš do narodnega denarja in imovine? Doma se veda pazimo na vse: na porabo vode in toka, na rahlo zapiranje vrat, v službi pa: Kaj mi mar, saj ni moje! Tvoje in naše je, nas vseh, ki smo delali in se trudili, in slabo spričevalo si dajemo, če uničujemo; s tem zaničujemo naš trud, delo, zdravje in čas.

Mirko Mahnič

Kaj mi pomeni telesna kultura?

V našem času so olimpijske igre tekma: hitreje, više, dalje. Zdi se, da se človeške zmogljivosti stopnjujejo. Vedno prese-gajo novi tekmovalci sekunde, minute, kilograme, metre nekdanjih. V lahki atletiki, se zdi, je meja zmogljivosti že zelo blizu, v teku celo že dosežena. V disciplinah, kjer ne odloča zgolj fizična sposobnost tekmovalca, je stopnjevanje še mogoče. Tako na primer v metu diska, krogle in kopja ali pri skoku ob palici. Odkar uporabljajo prožno palico iz steklenih vlaken, so skoki

znatno višji. Tehnologija je pripomogla do uspehov. Izpopolnjuje se tudi tehnika metov. V marsičem je pripomogla do uspehov tudi medicina, čeprav včasih z nedovoljenimi hormonskimi preparati in poživili. Tekmovalci so uspešnejši iz dežel, kjer se gojita telovadba in šport množično in načrtno in je za te dejavnosti dovolj sredstev. Če pa postane namen telesne kulture predvsem zmaga na tekmah in ne korist najširšega kroga državljanov, prenehata biti telovadba in šport zdrava zabava.

Johan Bojer — Božo Vodušek
VIII

Ko je šlo na pomlad, je peljal Anders Skaret na vozu neko krsto s postaje proti cerkvi. Bil je Per Föll, ki se je končno povrnil. Poslali so njegovo truplo iz norišnice, ker je vdova tako hotela.

In ko je stal župnik Oppegaard ob grobu in vsi stari naseljenci okrog njega, je spregovoril z dvignjenim glasom: Tukaj leži mrtev vojak. Padel je v boju, ne samo v boju za vsakdanji kruh, ampak v večni borbi človeka, da bi si osvojil zemljo. Potem so grob zasuli in Per Föll je počival ob strani Erika Fossa.

Če je odslej prišel kdo k Ani in ji rekel, naj vendar proda farmo, zdaj ko so se zemljišča tako podražila, je samo zmajala z glavo. Kal je moral še dalje obdelovati njena dva deleža za polovico pridelka. Ana je sklenila, da mora eden izmed sinov podedovati posestvo po očetu. Ne sicer najstarejši, Izak, ki je imel rjave oči

in temne lase, zakaj njega je veselilo samo učenje, ampak drugi sin Per. Ta je bil drugačen fant, velik in krepek in imel je svetle kodraste lase. Kadar je zgrabil za lopato, je bilo, kakor bi gledali očeta.

Tako je sedela Ana ob premnogih zimskih večerih v mali sobi. Zunaj sta bila snežni metež in neskončna ravnina in okrog sebe je imela otroke in jim pripovedovala in pripovedovala o svoji mladosti. Še zmeraj se je tako dobro spominjala domačega kraja, da ga je mogla tudi njim opisati. Zdaj so hodili v šolo, kjer je bil pouk angleški, njihove knjige so bile angleške, njihovo znanje je zrastle iz ameriške zemlje. Če so hoteli slediti materi, so morali napraviti dolgo pot. Ana pa jih je vodila v svojih povestih na smučeh prek strmih bregov in na drsalkah prek bleščečega zamrzlega fjorda. Spremljali so jo v planine, kjer je preživela toliko poletij kot planšarica, srečavali so medveda

v gozdu, čuli so pravljico o Huldri, ki hodi v modrem oblačilu in z zlatimi lasmi po bregovih in izvablja lepe fante v goro. Gora s snežnimi vrhovi tam daleč zadaj na nebu, kaj je to? Velikan, ki je sedel na zemljo, da bi nekaj časa premišljeval. Otroci so se stiskali k njej in začudeno gledali, nikoli še niso videli gozda niti gore, pripoveduj še, mati! Še pripoveduj! Da, da, sedela je tukaj v preriji in pač ne bo nikoli več videla domovine. Njeni otroci so bili Amerikanci in so jo zadrževali tukaj. In vendar, potovanje v mislih z njimi domov je bilo praznik zanje vse. Čudno je bilo Ani, ko je morala skloniti glavo in spoznati, da je mladost prešla. Sicer so ji še kdaj pa kdaj prihajale na lepe fante in ples in veselje, ampak to je prešlo, prešlo. In vendar nekoč v domovini so ljudje govorili, da je bila najlepše dekle v fari. Ali zdaj je bilo to daleč, daleč v preteklosti.

In včasih se zgodi, da jo obišče Bergitta. Otrisa si sneg v veži, vrata se odpro, da, Bergitta je. „Kaj hodiš ob takem vremenu okrog?“ — „Ne, hlapec me je pripeljal.“ Vsako leto skoraj dobi otroka — in za koliko stvari mora skrbeti, zdaj ko se je farma tako povečala! Da pa je tako bleda in upadla, je temu krivo nekaj drugega in Ana to dobro ve.

„Kako se ti zdaj godi?“ vpraša sestra.

No da, že gre nekako. Najhuje je, da ne more spati. Tudi letoš-

njo jesen je mnogo trpela zaradi teme nad neskončno ravnino, zdaj pozimi pa je še težje. Ko bi se le mogla peljati že jutri domov ali pa ko bi mogla imeti neprestano ljudi okrog sebe in plesati in se zabavati. Ampak to je zdaj minilo, starost je prišla. Ne preostane nič drugega kakor sestri in se jokati.

„Sram te bodi! Ti, ki imaš tako pametnega moža, kot je Morten.“

Morten? Ha, ha! Ko pa je vendar on vsega kriv. Neprestano obljublja, da bo prodal farmo in da bosta odpotovala domov. Ali Bog se usmili — kakor muha v steklenici brenči okrog. Vsi deleži zemlje, ki jih je dobil od železnice, morajo biti na mah obdelani. Nova poslopja morajo biti brž postavljena, zgrajena mora biti telefonska centrala za ves okraj, neprestano se mora udeleževati zborovanj in pri tem dobiva zmeraj več in več zaupnih mest. Kaj prav za prav hoče doseči, nihče ne ve, niti on sam. Zdaj pa je spet dobil udarec z bičem, ko je pisal najmlajši brat od doma in ga vprašal, če mu prepusti pravico na domače posestvo. Da, kajpada je bil Morten pripravljen to storiti — to se pravi, je bil pa ni bil. Niti zdaj ni hotel tega storiti, bilo mu je, kakor bi moral s tem odrezati materno vez. Ne, tega ni zmogel. Počakajte malo, nekega dne se bo že povrnil, ampak najprej je moral še tukaj urediti nekatere stvari.

Da, da, potem je prišlo, kakor je moralo priti. Mlajši bratje in sestre se niso hoteli zadovoljiti s tem, da bi ostali doma na slepo srečo. Morali so skrbeti zase in odpotovali so semkaj. Tako so nekega dne stali tukaj in kaj je kazalo Mortenu? Moral se je zavzeti zanje kakor za druge brate in sestre. Ko pa so povedali, da je bila mati prisiljena prodati posestvo čisto tujim ljudem, da bi imela preužitek in oskrbo na stara leta — tedaj je prebledel. In od tistega časa se je vrgel še v druga podjetja. Pravi, da se bo kmalu vrnil domov in odkupil posestvo, ali najprej mora še tukaj opraviti nekatere stvari. In v sanjah govori vse vprek angleško in norveško in nazdravlja veliki in svobodni Ameriki in kar naenkrat spet govori z materjo in je doma na Kvidalu. Takšen je. Ampak da bi se vrnil domov? O ne, vse bolj in bolj je priklenjen tukaj, leto za letom je huje.

Tako ji toži Bergitta. In Ana ve, kaj je treba storiti. Prične jo spraševati in spraševati, kaj se je zgodilo z mladimi ljudmi v domačem okraju, kar je odpotovala. In tako jo razvedri. Pripravi jo do tega, da pripoveduje in pripoveduje. Opisuje ljudi in dogodke, da mora vstati in si pomagati s kretnjami. In nazadnje res pozabi nase in se prične smejati. Ali se še spominjaš tega in tega? In te in te? In ljudi na tem in tem posestvu? Ali se spominjaš svatbe na Langmoju?

Ko smo se peljali s šestnajstimi konji v cerkev in je jezdil godec na čelu in igral na klarinet? Da se Ana ne bi spominjala! Mora k ognjišču in skuhati kavo, kaj takega je treba praznovati. Zunaj je sneg in neskončna prerija, ampak oni pozabita na to. Obe sta spet mladi in veseli in hodita s prijatelji med fjordi in hribi v domovini. Od teh spominov živita in se z njimi krepita. Nenadoma se Bergitta nasloni nazaj in gleda zamišljeno predse. Potem prosi sestro odpuščanja.

„Zakaj neki?“

Ah da, grdo je bilo od nje, da je slabo govorila o Mortenu. Pa saj ni mislila tako hudo, to mora Ana razumeti. Zakaj Morten je vendar dober človek in tako prijazen, če le utegne biti za trenutek doma. In zdaj se je Bergitta tako ogrela ob spominih, da se tukaj v Ameriki celo prav dobro počuti. In kakšno bodočnost imajo otroci v tako veliki deželi! „Samo ob sebi umevno bomo ostali tukaj,“ pravi. „Nikoli se ne bomo ločili od svojega lepega doma. Saj v domovini nimamo prav ničesar.“

Ko nazadnje odide, je vsa drugačna kakor poprej. In sestra se obleče in jo spremi nekaj korakov.

Nekega dne se je pripeljala Elza pred Mortenovo hišo. Da, ali niso novi konji in novi voz lepi? „Tako je tukaj v tej deželi,“ pravi, „preden se zaveš, si bogat.“ Bergitta je sedela v sobi in je bila morebiti spet malo otožna.

ampak Elza je prinesla tak mir s seboj, da bi bilo sramotno govoriti o čem hudem na tem svetu. Sedla je za mizo s klobukom na glavi in si samo prav malo odpela plašč na vratu, saj je prišla samo za trenutek. Ampak povedati je morala, da je imel Ola svoje prvo predavanje v mestu. In šlo je proti pričakovanju dobro, seveda mu pojde še bolje, ko se bo malo privadil. In veš kaj, Bergitta — pomisli, nekega dne pa je res prišel domov s klavirjem. Ola je bil tistikrat rekel, da je za plačilo, ker ga ni nikoli zmerjala, kadar se je napil v prejšnjih časih, ampak tega Elza zdaj ni omenila. Rekla je le to, da njeni prsti žal niso več za igranje, le predolgo so delali v preriji. Ali hčere bo lahko naučila, vsaj ono malo, kar je sama nekoč znala.

„Zdaj pa prihajam z neko važno zadevo, Bergitta. Ali hočeš biti z župnikovo ženo in z menoj v nekem odboru? Namenile smo napraviti zbirko za norveško bolnico.“

Bergitta se je zasmejala: „Ali naj zdaj — me ženske — pričemo zidati bolnico?“

Elza ji je odgovorila: „Tukaj v Ameriki so zmeraj žene tiste, ki se ukvarjajo s takimi stvarmi. Tudi ti moraš pomagati, Bergitta.“

In Bergitta se je dala pregovoriti. Nazadnje se jih celo loti mrzlična vnema, njihovi starejši otroci hodijo tudi že v šolo, čas beži, govorijo angleško med seboj in so Amerikanci. kako ne bi moglo to tudi mater zvezati z deželo? Bog ve koliko časa sicer farmarjeva žena nima, ampak Morten bo že dosegel, da bo železnica podarila zemljišče. Seveda mora mesto Nidaros dobiti bolnico. — In v vseh teh letih je bilo z Bergitto tako, da je sicer dolge dneve tičala doma vsa zamišljena, nenadoma pa se je zbrala, da je doma in zunaj hiše vse oživel. Čutiti se nesrečno dan za dnem in leto za letom, biti obdan od otrok, ki jih šola vse bolj in bolj odtuja, to izpodkopuje človeku moči, čeprav sam tega zmeraj ne opazi. Kadar pa je bila vesela, je bila tudi vesela prek vsake mere. Kadar se je smejala, so se ljudje obračali in gledali za njo. Le ko bi bilo tukaj vsaj nekaj dreves! Zasadila je bila majhen gaj kakor Karen Skaret in Elza in Ana. Ampak rasel je tako počasi, tukaj v preriji so bili zimski viharji tako strašni. Vendar vsako leto so mala drevesca pognala listje, kar pravljíčno jih je bilo gledati. Nekoč bo gaj pač toliko zrastel, da bo priletela kaka ptica tja in zapela.

Bili so časi neprimerno hujših stisk, kot so sedanje. Zato se z neprestanim govorjenjem o krizi ne dajmo zavesti v krizo, ki vodi k otopelosti, k duhovni ali telesni ohromelosti, k malodušju in k tarnanju od jutra do večera; vzemimo krizo kot znamenje novih pogledov, novih možnosti in upov.

Heinrich Fries

NOVICE IZ SLOVENIJE

Mesto kristjana v današnji družbi

„Družina“ (št. 9) poroča, da se je 18. februarja končala v Celju delna ponovitev ljubljanskega teološkega tečaja za laike, ki je nosil naslov Duha ne ugašajte. Menijo, da je bil to doslej najboljši tečaj. Predavatelji so s klenimi, jasnimi in pogumnimi izvajanjem osvetlili mesto in vlogo kristjana v današnji družbi in v Cerkvi na Slovenskem.

V čem je pravo herojstvo in v kakšnem smislu mora biti kristjan heroj, je na osnovi sv. pisma pokazal dr. Krašovec. O ustavljanju „gospodovalcem te teme“ in o krščanskem prerojenju je govoril prelat Šuštar. Prof. Perko je nazorno pojasnil razlike med ideologijami in evangelijem. Prof. Stres in Franček Križnik sta razgrinjala skrite temelje marksizma, temelje njegove povezanosti z ateizmom in kristjanov odnos do marksistične stvarnosti, v kateri živi. Dr. Rode je govoril „o resničnem krščanstvu pri nas danes in jutri“. Odkrito se je soočil z domačo stvarnostjo. Kristjani morajo biti „luč“ in „kvas“ tudi v današnji družbi, vendar bo to mogoče samo

tedaj, če bodo v družbi polnopravni državljani na vseh področjih, če jim bodo resnično odprta vsa vrata v družbeno, socialno in kulturno življenje v domovini, če bodo osvobojeni občutka manjvrednosti in drugorazrednega položaja, v kar jih potiskajo ideološki temelji marksizma in iz tega izhajajoča vsakdanja praksa. — Tečaja se je udeleževalo nad 200 poslušalcev.

Tečaj za organiste

Z nadškofovo mašo v stolnici se je 23. februarja končal letošnji tečaj za organiste, ki je trajal 3 dni. Pri maši je pel zbor organistov, ki so se udeležili tečaja. Bili so iz vseh 3 slovenskih škofij. Tečaj je bil v prostorih Alojzijevišča v Ljubljani. Vodil ga je prof. Jože Trošt. Program tečaja je bil posvečen zborovskemu petju in zborovstvu, vokalni tehniki, liturgiki in duhovni vzgoji organistov.

Srečanje župnijskih svetov tolminske dekanije

11. februarja je bilo v Tolminu okrog 100 članov iz vseh tolminskih župnij. Skupaj s svojimi duhovniki so razpravljali o perečih dušnopastirskih vprašanjih svojih župnij. Tolminska dekanija ima 13000 prebivalcev in je razdeljena na 18 župnij in vikariatov, za katere skrbi 10 duhovnikov.

Duhovnik Peter Flajnik - umrl

18. februarja je po hudih boleznih umrl biseromašnik Peter Flajnik, ki je zadnjih 10 let preživel v šent-

rupertu. Rodil se je 1893 v vasi Hrast, župnija Vinica v Beli Krajini, posvečen je bil 1916 in bil kaplan v Leskovcu pri Krškem, v Kočevju, v Trebnjem in Šentrupertu, kjer je 1933 postal župnik; od 1940 je bil v Kočevju 9 let. Po 6 letih je bil 14 let župnik v Kropi. V 77. letu je šel v pokoj v Šentrupert, kjer je pomagal do konca. Bil je mehkega srca, dosegel je visoko izobrazbo, bil je zavzet za duhovniško službo in bil je velik trpin.

Katehetski tečaj

V začetku februarja je bil na Mirowskem gradu enotedenski katehetski seminar, ki ga je že devetič pripravil Medškofijski katehetski svet. Geslo seminarja je bilo: Naravni prostor ali okolje kateheze je krščanska skupnost. Vsako dopoldne je bilo eno predavanje, popoldne pa je okrog 130 udeležencev delalo v 7 skupinah. Predavali so Lojze Uran, Lojze Šuštar, Ivan Rojnik, Rafko Valenčič in Ivan Likar. Namesto obolelega Alberta Metlikovca je tečaj vodil Renato Podberšič.

Dan verskega tiska

24. januarja se je v ljubljanskem ordinariatu zbralo okrog 30 predstavnikov katoliškega verskega tiska na Slovenskem. Nadškof Pogačnik je v nagovoru med drugim dejal: „Hvala vsem sotrudnikom na-

šega verskega za velikansko delo, ki ga opravljate. Opravljate pomemben in nujno potreben apostolat. Vaše delo je bistveni sestavni del evangelizacije. Ustvarjate veri ugodno javno mnenje v naši ateistični družbi. Zavedajte se svoje velike odgovornosti za raven verskega ozračja v javnosti. Za uspeh vašega prizadevanja si tudi z molitvijo izprosite roso božjega blagoslova. Zraven pa se neprestano izpopolnjujte. Pišite preprost in lep jezik, da boste tudi prikupni in privlačni v svojem pisanju...“

Grajenje cerkve v Novi Gorici

Vodstvo koprške škofije stoji pred odgovorno in zahtevno nalogo: zgraditi mora novo župnijsko cerkev v Novi Gorici, mestu, ki je zraslo po drugi svetovni vojni in kjer doslej oblast ni dovolila grajenja cerkve. Sedaj so formalnosti v zvezi z lokacijo urejene. Cerkev bo stala v severovzhodnem delu Nove Gorice, blizu novega hotela Argonavti, posvečena pa bo presv. Odrešeniku. Po vseh dosedanjih težavah za potrebna dovoljenja stoji koprška škofija pred nalogo, kako zbrati dovolj denarja, da bi letos jeseni ali vsaj prihodnjo pomlad lahko začeli zemeljska dela, gradnjo temeljev in zaklonišča. Zato se koprška škofija obrača s prošnjo za pomoč na vse Slovence znotraj in zunaj Slovenije.

Tisti, ki ne spozna, da je veselje neznanska moč v svetu, zgreši smisel življenja. Veselje je duhovna prvina, ki oplaja vse pripetljaje življenja. Vera v zmago dobrega daje vsakemu rodu življenje. Pravi optimizem sicer terja od človeka moči, osvobaja pa ga strahu, ki hromi njegovo mišljenje.

Helen Keller

MED NAMI V ARGENTINI

✦ Prof. dr. Rudolf Hanželič

Na praznik sv. Jožefa — 19. marca 1979 — je v zavodu sester frančiškank v kraju Los Cocos (v kor-dobskih hribih v Argentini) umrl gimnazijski profesor dr. Rudolf Hanželič, ki se je vse svoje življenje vneto bavil z mladinskimi in vzgojnimi vprašanji.

Dr. Hanželič je bil rojen 12. aprila 1905 v Ormožu. Izhajal je iz globoko verne in narodno zavedne družine. Že v zgodnji mladosti se je udeleževal narodnih bojev v svojem rodnem kraju, kjer je bil njegov oče župan, izvoljen na slovenski listi.

Gimnazijo je pokojnik obiskoval v Ljubljani, kjer je bil gojenec Marijanišča; tam je bila prednica nje-

gova teta sestra Terezija Hanželič, poznejša generalna mati šolskih sester v Rimu. Bogoslovje je študiral v Mariboru, doktorat iz teologije pa je l. 1934 dobil na teološki fakulteti univerze v Ljubljani. Bil je profesor verouka v Celju do leta 1941, kjer se je skupaj s prof. Mirkom Bitencem in prof. Alojzijem Zupanom izredno živahno in uspešno udeleževal v katoliških mladinskih organizacijah. Leta 1941 so ga nacisti izgnali na Hrvaško, odkoder se mu je kmalu posrečilo priti v Ljubljano, kjer je zopet opravljal svoj profesorski poklic vse do odhoda v Rim. Pozneje se je izselil v Argentino.

Dr. Hanželič je v domovini že zgodaj pričel vneto delati v mladinskih organizacijah, zlasti v Orlovski organizaciji in pozneje pri Zvezi fantovskih odsekov, kjer je bil vodja Mladcev in Naraščajnikov za vso Slovenijo in je zanje izdajal lista „Mladec“ in „Naraščajnik“. Ne-
prestano je oblikoval posamezne odseke ter fantom predaval. Napisal je tudi več knjig za mladino z organizacijsko in vzgojno vsebino: „Priročnik o organizaciji in ideologiji mladcev“ (l. 1938), „Katoliška moral-ka za inteligenco“ (l. 1943), „Družinska vzgoja“ (l. 1945), ki je v poglobljeni in razširjeni obliki po-

novno izšla v Argentini v dveh delih.

Po prihodu v Argentino je učil moraliko in pastoralko na bogoslovju mercedarcev v Córdobi, bil hišni duhovnik v noviciatu bratov La Salle, hišni duhovnik v državnem zavodu za dekleta v San Estebanu, profesor psihologije in filozofije na državni gimnaziji v Capilla del Monte in od leta 1971 do svoje smrti hišni duhovnik v hiši bratov maristov v Lujanu.

Pri vsem tem poklicnem delu pa je še vedno našel dovolj časa za slovensko mladino v Argentini, kateri je predaval na zborovanjih, sestankih, duhovnih vajah. Predvsem zanj je z velikimi osebnimi žrtvami ustanovil Počitniški dom v Doloresu, kjer je mladino vzgajal v verskem in narodnem duhu.

V Argentini je dr. Hanželič nadaljeval tudi svoje književno delo. Leta 1974 je izdal obširno delo „Naše življenje“, leta 1977 pa „Družinsko vzgojo“, prvi del. Tik pred njegovo smrtjo je izšel drugi del omenjene knjige; žal, da mu ni bilo dano, da bi napisal še tretji del, kjer bi obravnaval vprašanja doraščajoče mladine. Po prihodu v Argentino je tudi pisal vzgojne članke v našo revijo.

Leta 1978 je zbolel za zavrtno boleznijo, bil trikrat operiran in šel iskat zdravja v svoj Počitniški dom, kjer ga je Vsemogočni poklical k sebi. Pokopan je bil dne 20. marca na pokopališču v Doloresu v bližini Počitniškega doma. Bog naj ga obilno poplača za njegovo veliko delo!

Sm R

Začetek slovenskih šol

Slovenske sobotne osnovne šole so imele svojo začetno prireditev v nedeljo 11. marca v Slovenski hiši. Ob 16. uri je msgr. A. Orehar v cerkvi Marije Pomagaj daroval sv. mašo, ki so se je udeležili učenci, njihovi starši in učiteljstvo. Po maši je v dvorani šola škofa dr. Gregorija Rožmana iz San Martina, ki jo vodi ga. Katica Kovač-Dimnik, odigrala pravljичno igro Pavla Golie Petrékove poslednje sanje. Režiral je Maks Borštnik, sceno pa zamislil slikar Ivan Bukovec. Pred začetkom igre sta navzočim spregovorila nekaj uvodnih besed predsednik ZS Marjan Loboda in šolski referent ZS Franc Vitrih. Pouk se je začel po vseh šolah naslednjo soboto 17. aprila. V soboto 3. marca je pa bil v Slovenski hiši študijski dan učiteljstva naših šol, na katerem je predaval msgr. A. Orehar o vzgoji k družbenim krepostim.

Obisk misijonarja Tomažina

Po petih letih je obiskal svoje sorodnike in slovensko skupnost jezuitski misijonar p. Lovro Tomažin, ki deluje v Zambiji. Misijonska predavanja je imel po vsem slovenskih verskih središčih Velikega Buenos Airesa, tudi med otroki v koloniji v kordovskih hribih in med rojaki v Mendozi. Imel je tudi enodnevno duhovno obnovo za mlajše fante in dekleta in govoril je tudi visokošolcem SKAD-a in mladini na njenem skupnem aprilskem sestanku v Slovenski hiši.

SVETOVNE NOVICE

Umrl je kardinal Villot

9. marca je umrl za hepatitisom vatikanski državni tajnik kardinal Jean Villot.

Njegovo imenovanje za kočljive funkcije državnega tajnika in prefekta Sveta za javne zadeve Cerkve l. 1969 je bilo za marsikoga presečenje. Državno tajništvo so opravljali vse od njegove ustanovitve l. 1644 italijanski kardinali. Edina izjema je bil španski kardinal Merry del Val pod Pijem X.

Imenovanje Villota za vatikanskega državnega tajnika po Pavlu VI. pa je bilo obenem sprejeto s splošno naklonjenostjo zaradi Villotovega dotedanjega cerkvenega in pastoralnega delovanja in je hkrati naznačevalo novo smer apostolskega sedeža.

V pokojniku so se skladno ujemali njegovo osebno asketično življenje, duhovna širina, obširno znanje in bogata iskušnja; geslo njegovega delovanja bi lahko uokvirili v Avguštinovo načelo: v potrebnih stvareh edinstvo, v dvomnih svoboda, v vseh pa ljubezen.

Jean Villot se je rodil l. 1905 v Saint-Amant-Tallende v škofiji Clermont-Ferrand. V duhovnika je bil posvečen l. 1930. Doktoriral je iz teologije in filozofije, naredil licenciat iz cerkvenega prava. Poučeval je dogmatiko najprej v velikem semenišču v Clermontu in kasneje na

teološki fakulteti Katoliške univerze v Lyonu, kjer je postal tudi podravnatelj. Tam je ostal do 1940, ko je postal tajnik francoskega episkopata, kasneje Francoske škofovske konference.

Med leti 1959 in 1965 je sovodil lyonsko nadškofijo kot pomožni nadškof s pravico nasledstva z ostarelim kardinalom Gerbiérom, l. 1967 pa je bil poklican v rimsko kurijo za prefekta kongregacije za kler. Tudi tu je pokazal modrost in taktost sredi naraščajočih zahtev spremenljivega časa in nespremenljivih načel Cerkve. Sodeloval je tudi pri pripravi in izvedbi II. vatikanskega koncila.

1970 mu je Pavel VI. poveril še vlogo kammerlenga, najvišjega funkcionarja ob smrti papeža in torej njegovega namestnika med volitvami. Kar dvakrat je kardinal Villot vršil posle kamarlenga: ob odhodu Pavla VI. in Janeza Pavla I. Tako je bil edini državni tajnik kar treh papežev in dvakrat zaporedoma cerkveni upravitelj v obdobjih Sede vacante.

Janez Pavel II. je ob njegovi smrti podčrtal njegovo neomajno vero, redko uravnovešenost in neutrudno predanost službi Cerkve.

Novozelandski kardinal umrl

V starosti 64 let je 29. januarja umrl welingtonski nadškof kardinal

Reginald John Delarey. Pri zadnjih papeških volitvah se je že počutil slabo in po vrnitvi v Novo Zelandijo takoj odšel v bolnišnico.

Kardinal Delargey je študiral v Rimu. Papež Janez XXIII. ga je poklical v pripravljano koncilsko komisijo komisijo za vprašanja laikov. Na koncilu je vneto sodeloval. 1970 je bil imenovan za škofa v Aucklandu, 1974 pa za nadškofa v Wellingtonu. Pavel VI. ga je 1976 imenoval za kardinala. Udeležil se je obojnih lanskih volitev.

„Le Monde“ o verskem položaju na Kitajskem

S Kitajskega je prišlo poročilo o velikem pogovoru o verski dejavnosti. 9. januarja se je zbralo v Šanghaju 800 „patriotičnih“ zastopnikov različnih veroizpovedi, ki so se pogovarjali z zastopniki krajevne mestne uprave. Pri tem so obsodili dejavnost „bande štirih“, ki da je odnos do vere v partiji izkrivila in da je odovorna za preganjanje vernih ljudi. Prav v Šanghaju je bila „banda“ zelo delavna. Med udeleženci tega pogovora so bili zastopniki katoličanov, protestantov, budistov in muslimanov.

Zborovanje je zahtevalo spremembo kitajske ustave glede veroizpovedi, saj je bila doslej na Kitajskem prepovedana vsaka verska „propaganda“. Dopisnik pariškega dnevnika „Le Monde“ vidi v tem začetek sprostitev verske dejavnosti na Kitajskem.

O tem sestanku je poročal tudi radio Šanghaj. Dejal je, da so bile

na njem potrjene sedanje smernice partije in zavrnjene obtožbe ter klevete zoper domoljubne osebnosti v vrstah vernih ljudi. Sklenjeno je bilo, da pri vladi osnujejo urad za verske zadeve. Ta naj bi poskrbel za potrebno spremembo ustave ter skrbel za pomoč verskim organizacijam, da bodo lahko razvile „normalno dejavnost“, ki bo združila množice vernih ljudi, kajti tudi te lahko pomagajo k modernizaciji sedanjega kitajskega življenja.

Le Monde poroča, da se oblasti v Pekingu zanimajo za jezuite, ki so znani tam kot odlični znanstveniki in vzgojitelji. Morda bi mogli na Kitajskem spet začeti z visokim šolstvom.

Papeški letopis 1979

Januarja je izšel letošnji Papeški letopis. Iz njega je razvidno, da je v katoliški Cerkvi sedaj 2305 rednih škofijskih sedežev. Uradno organiziranih škofovskih konferenc je 97. Lani je bilo nanovo imenovanih 120 škofov in nadškofov. Diplomatske stike z apostolskim sedežem so lani vzpostavile tudi države Zambija, Trinidad-Tobago in Fidžii.

Za združitev Franciškovske skupnosti

Med ameriškimi franciškani, karpucini in minoriti so naredili raziskavo, kaj mislijo o morebitni združitvi njihovih redov v eno samo Franciškovo skupnost. Od 5000 redovnikov, ki so jih vprašali za mnenje, jih je 70% odgovorilo, da ne bi imeli nič proti taki združitvi.

KJE JE KAJ

Leto 46

Maj 1979

UVODNIK	Slovenska romanja (Janez Sever)	257
NAŠA VPRAŠANJA	Življenje v Slovenski hiši (Stane Hrovat) 260 Naše stališče do režima v domovini („Svob. Slovenija“)	281
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Lurd — znamenje upanja („Družina“) . 264 Z Marijo z Brezij pri papežu Piju XII. pred 40 leti	270
	Vnebohod (Vladimir Truhlar)	271
	H Gospodovemu vnebohodu (S. T.)	271
	Molitveni namen za maj (P. B.)	273
	Današnje slovensko krščanstvo (Naša luč) 275 Zagrebski nadškof je opozoril partijsko vodstvo	280
	Poljski škof in mučenec Stanislav	282
SODOBNA VPRAŠANJA	Ob dnevu dela	285
	Urejanje človeške dejavnosti (II. vat. kon.) 286 Socialna misel papeža Janeza Pavla II. (Avgust Horvat)	288
LEPOSLOVJE	Zaobljuba (Rezi Marinšek)	266
	Karol Wajtyla: Delavec tovarne orožja, Delavec tovarne avtomobilov, Slepci ...	294
	Vladimir Truhlar o Josipu Murnu	296
	Izseljenci (Johan Bojer — Božo Vodušek) 310	
V DRUŽINI	Več odkritosrčnosti (Anton Trstenjak) ... 297 Ali je izbira možna? (Lojze Šuštar) ... 298	
ZA MLADINO	600 tisoč mladih argentinskih ljudi na ro- manju v Lujanu (Janez Pintar)	301
	Dvojna naloga mladih (Joža Andrejak) . 304 Slovenija v svetu — cilj nas vseh (Slavi- mir Batagelj)	305
	Vedenje na delovnem mestu (M. Mahnič) 306 Kaj mi pomeni telesna kultura?	309
NOVICE	Novice iz Slovenije	314
	Med nami v Argentini	316
	Svetovne novice	318

Pregovori o kupčiji

Ako kupuješ, česar ne potrebuješ,
boš prodajal, kar potrebuješ. (slovenski)
Poceni blago je zmeraj najdražje. (slovenski)
Bog nas varuj ljudi, ki jim gre po glavi samo kupčija! (francoski)
Če kaj kupuješ, ne izblekni, da zelo potrebuješ. (slovenski)
Dobra trgovina ne išče kupca. (slovenski)
Kadar imajo otroci in norci denar,
imajo kramarji dober sejem. (slovenski)
Ne kupujte z ušesi, ampak z očmi! (češki)
Kdor prodaja, mu je eno oko zadosti,
a kdor kupuje, je treba, da ima obe. (slovenski)
Slaba kupčija, pri kateri nihče ne zasluži! (angleški)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga
izdaja konzorcij (msgr. Anton Ore-
har); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio
Orehar — Ramón L. Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual
No. 1.313.507

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos
425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pi-
sarna, Ramón L. Falcón 4158, Bue-
nos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass
Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom,
6304 St. Clair Ave., Cleveland 3,
Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Tree-
view Drive, Toronto 14, Ontario, Can-
ada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta
3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Pia-
zzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in ob-
mejnih državah je 23.000 pesov; v
ZDA in Kanadi 15 dolarjev; v Av-
striji 200 šilingov; v Italiji 8.000 lir;
drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema DŽ: arh. Jure Vom-
bergar; stalna zaglavja DŽ ter ce-
lotna oprema Božjih stezic: Stane
Snoj.

Namen pobožnosti prvih sobot je: **zadoščevati** žaljenemu Srcu Marijinemu, **prostiti** za spreobrnjenje grešnikov in **posvetiti** se brezmadežnemu Srcu Marijinemu in se tako postaviti pod njeno varstvo.

Zadostujmo, saj smo jo tudi Slovenci žalili.

Tudi med nami tavajo izgubljeni, ki so zavrgli vero. Naj se **spreobrnejo** in **povrnejo** v naročje božje — to bi bila sijajna zmaga Marijine materinske ljubezni in božjega usmiljenja.

Ob koncu se posvetimo njenemu brezmadežnemu Srcu, oziroma obnovimo svojo posvetitev. Čim več slovenskih družin in posameznikov se bo Marijinemu Srcu posvetilo, tem bolj bo naš narod Marijin!

Škof dr. Gregorij Rožman